

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI
ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE
TEATAJA

4. juuli 1986

Nr. 20 (755)

21. aastakäik

SISUKORD

I

Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud seadused ja otsused

(Eesti NSV Ülemnõukogu üheteistkümnenda koosseisu kolmas istungjärk)

257. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu saadiku volituste õigekstunnistamise kohta.
258. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus rahvasaadik Georgi Vassili p. Aljošini valimise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi liikmeks.
259. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. aasta riikliku plaani kohta.
260. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus nõukogude ja majandusorganite ülesannetest NLKP Keskkomitee 1986. a. juunipleenumi otsuste elluviimisel.
261. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus muudatuste tegemise kohta «Eesti NSV haridusseaduses» seoses «Üldharidus- ja kutsekooli reformi põhisuundadega».
262. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus õiguskorra ja seaduslikkuse olukorrast ning nende tugevdamise abinõudest vabariigis.
263. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute R. Albergi, A. Lunina, L. Merendi ja A. Raapi arupärimisest abinõude rakendamise kohta Peipsi-äärse piirkonna ning Kihnu, Ruhnu ja Vormsi saare kompleksse majandusliku ja sotsiaalse arengu kiirendamiseks.

264. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute V. Hallmäe ja I. Miti informatsioonide kohta oma saadikukohustuste täitmisest.
  265. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu ja tema orga-
nite poolt NLKP XXVII kongressi otsuste elluviimise plaani kohta.
  266. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus Eesti NSV Ülemnõu-
kogu Presiidiumi seadluste kinnitamise kohta.
  267. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV ministrite ja riiklike komiteede
esimeeste nimetamist ja vabastamist käsitlevate Eesti NSV Ülemnõukogu
Presiidiumi seadluste kinnitamise kohta.
  268. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus muudatuste kohta mõnede Eesti NSV
Ülemnõukogu alatiste komisjonide koosseisus.
-

I

Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud seadused ja otsused

(Eesti NSV Ülemnõukogu üheteistkümnenda koosseisu kolmas istungjärk)

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

257 Eesti NSV Ülemnõukogu saadiku volituste õigekstunnistamise kohta

Vaadanud läbi mandaatkomisjoni esildise, Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu vastavalt Eesti NSV konstitutsiooni 98. paragrahvile otsustab:

Tunnistada õigeks 16. veebruaril 1986 Narva Lenini valimisringkonnast nr. 106 valitud Eesti NSV Ülemnõukogu saadiku Georgi Vassili p. Aljošini volitused.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 26. juunil 1986.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

258 Rahvasaadik Georgi Vassili p. Aljošini valimise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi liikmeks

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Valida rahvasaadik Georgi Vassili p. Aljošini Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi liikmeks.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 26. juunil 1986.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS

259 Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. aasta riikliku plaani kohta

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

§ 1. Kinnitada Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt esitatud Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. aasta riiklik plaan, mis on jaotatud viisaastaku aastate, Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja teiste keskasutuste ning vabariikliku alluvusega linnade ja rajoonide järgi ning mis on välja töötatud vastavalt NLKP XXVII kongressi otsustele, NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu põhisuundadele aastaks 1986—1990 ning ajavahemikuks kuni 2000. aastani ja NSV

Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. aasta riiklikule plaanile Eesti NSV osas.

§ 2. Kinnitada Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. aasta riikliku plaani järgmised põhinäitajad:

	(protsentides 1985. aastaga võrreldes)				
	1986	1987	1988	1989	1990
Rahvatulu	103,2	106,1	109,3	112,5	116,5
Tööstustoodang — kokku	102,3	105,3	108,3	111,6	115,2
sealhulgas:					
tarbeesemete tootmine	102,5	105,5	108,8	113	118
Tööviljakus:					
tööstuses	102,5	105,5	108,7	112,1	116,7
ehituses	102	104,9	107,9	111	114,2
Riikliku ja kooperatiiv- kaubanduse jaekaubakäive (alkohoolsete jookide realiseerimise mahuta)	103,3	106,7	111,2	116,2	121
Tasuliste teenuste realiseerimine elanikkonnale	108,3	111,9	119,1	125	135
Reaaltulu elaniku kohta	102,2	104,3	106,6	109	111,5

Eesti NSV liidulis-vabariiklike ja vabariiklike ministeeriumide, riiklike komiteede ja teiste keskasutuste riiklikud kapitaalvahutused:

	(miljonites rublades)				
	1986	1987	1988	1989	1990
	503,5	536,7	596,1	549,1	519,1
sealhulgas ehitus- ja montaažitööd	244,8	257,9	261,2	274,2	260

Suurendada aastail 1986—1990 põllumajandustoodangu aastakeskmist mahtu eelmise viisaastakuga võrreldes 13 protsenti. Tõsta viie aastaga tööviljakuse aastakeskmist taset põllumajanduse ühiskondlikus sektoris 13 protsenti.

§ 3. Eesti NSV Ministrite Nõukogul rakendada kaheteistkümnendal viisaastakul abinõud Eesti NSV elanikkonna elujärje tõstmiseks vastavalt NLKP XXVII kongressi poolt kinnitatud NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu põhisuundadele aastaks 1986—1990 ning ajavahemikuks kuni 2000. aastani ja NSV Liidu Ülemnõukogu üheteistkümnenda koosseisu viiendal istungjärgul vastuvõetud seadusele «NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. aasta riikliku plaani kohta», NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt ettenähtavas korras ja tähtaegadel.

NLKP XXVII kongressi poolt vastuvõetud sotsiaalse arengu ja rahva heaolu tõstmise programmi täitmiseks tagada kaheteistkümnendal viisaastakul:

tootmise ja tööviljakuse kasvu alusel tööliste ja teenistujate keskmise kuupalga suurenemine 10,7 protsenti ja kolhooside ühismajapidamisest saadava kolhoosnike töötasu suurenemine 7,4 protsenti;

ühiskondlike tarbimisfondide suurenemine 16,7 protsenti, nende osatähtsuse tõus tootmisalaste ning sotsiaalsete ja demograafiliste probleemide lahendamisel;

elamute eksploatatsiooni andmine üldpinnaga 3,9 miljonit ruutmeetrit. Tõsta elamuehituse kvaliteeti, parandada elanikkonna elamistingimusi.

Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu üheteistkümnenda koosseisu viiendal istungjärgul vastuvõetud seaduse «NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. aasta riikliku plaani kohta» paragrahvile 3 viia kaheteistkümnendal viisaastakul ellu järgmised abinõud rahva elujärje tõstmiseks:

tõsta järk-järgult rahvamajanduse tootlikes harudes töötavate tööliste ja teenistujate tariifimäärasid ja ametipalku vastavalt vajalike tingimuste loomisele ja ressursside leidmisele, peamiselt koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide endi vahendite arvel;

viia lõpule üheteistkümnendal viisaastakul alustatud abinõude rakendamise õpetajate ja teiste haridustöötajate palga tõstmiseks;

alustada tervishoiu-, kultuuri- ja kõrgkoolitöötajate palga järkjärgulist tõstmist;

tugevdada teaduslike uurimisasutuste, konstrueerimis-, tehnoloogiliste ja projekteerimisorganisatsioonide töötajate palga seost uue tehnika ja progressiivse tehnoloogia väljatöötamise ja juurutamise efektiga;

tõhustada teises ja kolmandas vahetuses töötavate tööliste ja teenistujate materiaalset ergutamist, eelkõige masinaehituses, laiendada nendele töötajatele antavaid soodustusi ja eeliseid koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide vahendite arvel;

kaotada maksud kuni 80-rublaselt kuupalgalt ja vähendada neid 80 kuni 100 rublaselt kuupalgalt;

pikendada emade osaliselt tasustatavat lapsehoolduspuhkust kuni lapse poolteiseaastaseks saamiseni koos samaaegse õigusega täiendavale palgata puhkusele kuni lapse kaheaastaseks saamiseni;

pikendada töötavate naiste sünnituseelset puhkust 56 kalendripäevalt 70 kalendripäevani ja palgalist puhkust haige lapse hooldamiseks 14 päevani;

tõsta vähese sissetulekuga perekondade lastetoetuse maksmisel laste vanusepiir 8 aastalt 12 aastale;

suurendada toitlustamise kulunorme koolieelsetes asutustes, tagada tasuta ravimid kuni 3 aasta vanustele lastele;

vabastada noorpaarid lastetuumaksust esimese aasta jooksul abielu registreerimise momendist alates;

täiustada sotsiaalhooldussüsteemi. Tõsta tööliste ja teenistujate vanadus- ja invaliidsuspensiooni, samuti toitjakaotuspensiooni minimaalmäärasid ning varem kolhoosnikutele määratud pensiooni. Seada alaliselt maal elavatele ja põllumajandusega seotud pensionäridele sisse pensiooni maksmine 100 protsenti ulatuses kehtestatud normist. Viia ellu abinõud lapse-

eas invaliidistunud isikutele makstava toetuse ulatuse suurendamiseks ja nende elutingimuste parandamiseks;

tõsta toiduaine- ja raviminorme Suure Isamaasõja invaliidide hospitaalides, samuti sünnitusmajades, kesk-, linna- ja rajoonihaiglates ning raviminorme ambulatooriumides ja polikliinikutes;

tõsta vanurite ja invaliidide internaatkodudes toitlustamise, ravimite ja muude vajaduste rahuldamise kulunorme.

Tõsta töö tasustamise süsteemi efektiivsust, seostada tihedamalt töötajate tasustamise ulatus nende tööpanusega, kõrvaldada otsustavalt võrdustamise elemendid, suurendada materiaalselt ja moraalselt vastutust töös esinevate puuduste ja lohaka töö eest. Parandada palga suuruse suhet rahvamajandusharude, samuti eri töötajaskategooriate lõikes, arvestades tehtavate tööde keerulisust ja töötingimusi. Tõsta inseneritöö prestiiži. Suurendada meistrite, tehnoloogide ja konstruktorite osatähtsust ja autoriteeti, tõhustada nende töö ja loomingulise töössesuhtumise materiaalseid ja moraalseid stiimuleid.

Viia järjekindlalt ellu jaehinnapoliitikat vastavalt elanike reaaltulude tõstmise ülesannetele. Tagada majanduslikult ja sotsiaalselt põhjendatud hindade vaherkord erinevate kaubagruppide osas. Alandada üksikute kaupade hindu vastavalt nende tootmise efektiivsuse tõusule ja omahinna alanemisele, vajalike kauba- ja finantsressursside akumulatsioonile.

Tagada haridus-, kultuuri- ja tervishoiuasutuste materiaalne-tehnilise baasi järjekindel arendamine ja tugevdamine ning elanike sotsiaalse ja kultuurilise teenindamise parandamine.

§ 4. Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja teistel keskasutustel ning kohalikel rahvasaadikute nõukogudel:

1) juhindudes NLKP XXVII kongressi poolt kinnitatud NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu põhisuundadest aastaks 1986—1990 ning ajavahemikuks kuni 2000. aastani, NSV Liidu Ülemnõukogu üheteistkümnenda koosseisu viiendal istungjärgul kinnitatud NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. aasta riiklikust plaanist ja käesolevast seadusest, tagada viisaastaku aastate viisi jaotatud viie aasta plaanide koostamine iga koondise, ettevõtte ja organisatsiooni poolt;

2) rakendada abinõusid majanduse arendamise ja tootmise efektiivsuse tõstmise ning sotsiaalülesannete realiseerimise alal kehtestatud ülesannete täitmiseks.

Tagada viie aasta plaani elluviimise käigus sotsiaal-majandusliku arengu kiirenemine teaduse ja tehnika progressi saavutuste ulatusliku juurutamise, tootmispotentsiaali intensiivsuse kasutamise, kokkuhoiurežiimi tõhustamise, kütuse, energia, toorme ja materjalide ratsionaalse kulutamise, sekundaarsete ressursside majanduslikku käibesse kaasamise, tootmis- ja juhtimiskorralduse täiustamise, tööviljakuse tõstmise alusel;

3) seada sisse range kontroll viie aasta plaanide täitmise üle alluvate koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt, tagada viisaastaku esimesest aastast peale täpne, pingeline tööritm, riikliku, plaani- ja töödistsip-

liini tugevdamine rahvamajanduse kõigis lülides, sotsialistliku võistluse kõigi vormide ulatuslik arendamine.

§ 5. Eesti NSV Ministrite Nõukogul, Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja teistel keskasutustel ning kohalikel rahvasaadikute nõukogudel rakendada praktilisi abinõusid, mille sihiks on lahendada NLKP XXVII kongressil seatud ülesanded majandusliku juhtimise süsteemi põhjaliku uutmise, majandamismehhanismi poolt teaduse ja tehnika progressi kiirendamisele avaldatava mõju tugevdamise, ühiskondliku tootmise iga lüli töö efektiivsuse ja kvaliteedi tõstmise ning töökollektiivide algatuslikkuse ja sotsialistliku ettevõtlikkuse arendamise alal. Tagada koondiste ja ettevõtete majandusliku iseseisvuse laienemine juhtimise majanduslikele meetoditele otsustava ülemineku, isemajandamise süvendamise ja isefinantseerimise põhimõtete ulatuslikuma rakendamise alusel. Järjekindlalt täiustada juhtimise organisatsioonilisi struktuure, taotledes majandusliku juhtimise aparaadi lihtsustamist ja odavamist tema tegevuse efektiivsuse samaaegse tõstmise juures.

§ 6. Teha Eesti NSV Ministrite Nõukogule ülesandeks läbi vaadata ettepanekud ja märkused Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. aasta riikliku plaani kohta, mis esitati Eesti NSV Ülemnõukogu plaani- ja eelarvekomisjoni ning teiste alatiste komisjonide arvamuses, samuti rahvasaadikute poolt Eesti NSV Ülemnõukogu istungjärgul tehtud ettepanekud ja märkused, ning võtta nende põhjal vastu asjakohased otsused.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 26. juunil 1986.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

260 Nõukogude ja majandusorganite ülesannetest NLKP Keskkomitee 1986. a. juunipleenumi otsuste elluviimisel

Ara kuulunud ja läbi arutanud Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe sm. B. Sauli ettekande «Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu riiklikust plaanist aastailks 1986—1990 ning nõukogude ja majandusorganite ülesannetest, mis tulenevad NLKP Keskkomitee 1986. a. juunipleenumi otsustest», Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Kiita täielikult heaks NLKP Keskkomitee 1986. a. juunipleenumi otsused ning seisukohad ja järeldused, mis sisalduvad NLKP Keskkomitee peasekretäri seltsimees M. Gorbatsõvi ettekandes ning partei Keskkomitee läkituses Nõukogude Liidu töötajale, ja võtta need kõrvalekaldumatuks juhendumiseks ning täitmiseks.

Kiites palavalt heaks partei ja Nõukogude riigi rahuarmastava poliitika, suunab Eesti NSV Ülemnõukogu vabariigi kohalikke rahvasaadikute nõukogusid, nende organeid, kõiki saadikuid ja Eesti NSV töötajaid igaühe panuse edasisele suurendamisele partei majanduspoliitika elluviimisel ning meie kodumaa kaitsevõime kindlustamisel.

2. Nõukogude ja majandusorganeil, juhindudes NLKP Keskkomitee 1986. a. juunipleenumi otsustest, laialdaselt selgitada töökollektiivides ja elukohtades NLKP Keskkomitee 1986. a. juunipleenumi materjale ning NLKP Keskkomitee läkitust Nõukogude Liidu töötajatele. Tagada tulemusliku sotsialistliku võistluse abil viisaastaku peamiste ülesannete täitmine ning suunata kogu töökollektiivides tehtav organisatsiooniline ja poliitiline töö majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. a. riikliku plaani ülesannete tingimusteta täitmise ja ületamise tagamisele, mõistes neid ülesandeid kui minimaalset taset, mille peab saavutama kaheteistkümnendal viisaastakul sotsiaalse ja majandusliku arengu kiirendamisel vabariigi igas rahvamajandusharus, kõigis linnades ja rajoonides, ettevõtteis ja majandeis.

3. Teha kohalikele rahvasaadikute nõukogudele ülesandeks arutada NLKP Keskkomitee 1986. a. juunipleenumi otsuseid kohalike rahvasaadikute nõukogude korralistel istungjärgudel majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. a. riikliku plaani läbivaatamisel.

Kohalike rahvasaadikute nõukogude istungjärgudel soovitada esineda ettekandega «Majandusliku ja sotsiaalse arengu 1986.—1990. a. plaanist ning nõukogude ja majandusorganite ülesannetest, mis tulenevad NLKP Keskkomitee 1986. a. juunipleenumi otsustest» kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede esimeestel.

Tagada kõigis töökollektiivides kaheteistkümnenda viisaastaku ülesannete elluviimise praktiliste abinõude väljatöötamine, tööviljakuse tõus, toodangu parem kvaliteet ja ressurside kokkuhoid, võttes arvesse NLKP XXVII kongressi ja NLKP Keskkomitee 1986. a. juunipleenumi otsused.

* *
* *

Eesti NSV Ülemnõukogu pöördub kõigi Nõukogude Eesti töötajate poole üleskutsega võtta aktiivselt osa sotsialistlikust võistlusest kaheteistkümnenda viisaastaku ülesannete eduka täitmise ning partei poolt kavandatud plaanide elluviimise eest.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RUUTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 26. juunil 1986.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS

261 Muudatuste tegemise kohta «Eesti NSV haridusseaduses» seoses «Üldharidus- ja kutsekooli reformi põhisuundadega»

Vastavalt NSV Liidu 1985. aasta 27. novembri seadusele «Muudatuste tegemisest «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustes» seoses «Üldharidus- ja kutsekooli reformi põhisuundadega»» Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

§ 1. Teha 1974. aasta 26. aprilli «Eesti NSV haridusseaduses» (ENSV Teataja 1974, nr. 23, art. 201; 1979, nr. 45, art. 551; 1979, nr. 50, art. 607) muudatused ja täiendused, kinnitades nimetatud seaduse uue redaktsiooni.

§ 2. Teha Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile ülesandeks kindlaks määrata «Eesti NSV haridusseaduse» paragrahvide 23, 25 ja 29 rakendamise kord.

§ 3. Teha Eesti NSV Ministrite Nõukogule ülesandeks viia Eesti NSV valitsuse otsused kooskõlla «Eesti NSV haridusseaduse» uue redaktsiooniga.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 26. juunil 1986.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI HARIDUSSEADUS

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon lõi poliitilised ja sotsiaal-majanduslikud tingimused meie maal hariduse, teaduse ja kultuuri arendamiseks. Lühikese ajaperioodi jooksul kinnistus nõukogude ühiskonna vaimse elu kõigis sfäärides sotsialistlik ideoloogia. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtimisel lahendatakse edukalt uue inimese, aktiivse kommunismiehitaja kujundamise ülesannet. Esmakordselt inimkonna ajaloos on meie maal loodud tõeliselt demokraatlik haridussüsteem. Järjekindlalt viiakse ellu hariduse ja kommunistliku kasvatuses kohti käivaid leninlikke ideid.

Sotsialismi võit NSV Liidus, mille koosseisu vabatahtlikkuse ja võrdõiguslikkuse alusel teiste liiduvabariikidega kuulub Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik, tagas meie maa kiire ja igakülgse arengu, nõukogude rahva ainelise heaolu ning kultuuri- ja haridustaseme kõrvalekaldamatu tõusu, võimaldas luua soodsad tingimused laste koolieelseks kasvatamiseks, järjekindlalt ellu viia noortele üldise keskkariduse andmist, laialdaselt arendada kutse-, keskeri- ja kõrgharidust.

Nõukogude riigis on kõigil kodanikel reaalne võimalus saada haridus, neile on antud õigus valida elukutset, tegevus- ja tööala vastavalt kutsumusele, võimetele, kutsealasele ettevalmistusele ja haridusele ning arvestades ühiskondlikke vajadusi.

Tingimustes, kus plaanipäraselt ja igakülgset täiustatakse sotsialismi ning nõukogude ühiskond liigub meie maa sotsiaal-majandusliku arengu kiirendamise alusel edasi kommunismi poole, on NSV Liidus hariduse eesmärk valmistada ette kõrgesti haritud, loovalt mõtlemaid põhjalike teadmistega ja igakülgset, harmooniliselt arenenud kodanikke, veendunud võitlejaid kommunismi nimel, keda on kasvatatud marksismi-leninismi ideede najal, kodanlikku ideoloogiasse ja moraali leppimatu suhtumise, kodumaa-armastuse, sotsialistliku isamaa üle uhkuse tundmise, rahvaste sõpruse ja vendluse, teadliku töösse suhtumise, vastutustunde, organiseerituse ja distsipliini, NSV Liidu konstitutsiooni, Eesti NSV konstitutsiooni ja Nõukogude seaduste järgimise ning sotsialistliku ühiselu reeglite austamise vaimus, kodanikke, kes aktiivselt osalevad ühiskonna- ja riigielus.

Nüüdisajajärgul omandab ülisuure tähtsuse õpetamise ja kasvatamise kvaliteedi edendamine, kommunistliku maailmavaate kujundamine, noore põlvkonna tööks ettevalmistamise põhjalik parandamine, meie maal üldise kutsehariduse järkjärguline sisseeadmine, kommunistliku ülesehitustöö kõigi lõikude kindlustamine kvalifitseeritud töölistkaadri ja spetsialistidega ning nende kutsealase taseme pidev tõstmine. Nende suurte ja vastutusrikaste ülesannete edukas lahendamine on kutsutud kaasa aitama meie maa sotsiaal-majandusliku arengu kiirendamisele teaduslik-tehnilise progressi alusel, tööviljakuse kõrgeima maailmataseme saavutamisele, nõukogude inimeste vaimsete vajaduste arengule ja üha täielikumale rahuldamisele ning sotsialistlike ühiskonnasuhete täiustamisele.

Meie maal on haridus tõeliselt üldrahvalik üritus. Riik, perekond, ühiskondlikud organisatsioonid ja töökollektiivid tagavad ühisel jõul sirguva põlvkonna kommunistliku kasvatamise ja koolitamise. Eriline osa kuulub selles pedagoogidele, kelle tegevus rajaneb ideelisel veendumusel, oma kutsealase ja ühiskondliku vastutuse sügaval tunnetamisel, pedagoogilisel meisterlikkusel, eruditsioonil ja kultuursusel. Õpetajate, kasvatajate ja teiste pedagoogide töö on õilis ja austav. Nad kujundavad noore isiksuse vaimset maailma, ühiskond on usaldanud nende hoolde kõige kallima — lapsed ja noored.

Märkimisväärse panuse hariduse arendamisse annab nõukogude teadus, mille saavutusi kasutatakse laialdaselt igakülgset arenenud inimese kui ühiskonna peamise tootliku jõu ja suurima väärtuse kujundamisel.

Nõukogude haridusseadusandlus peab aktiivselt kaasa aitama haridussüsteemi täiustamisele meie maal, sotsialistliku seaduslikkuse edasisele tugevdamisele selles ühiskondlike suhete valdkonnas.

I o s a

ÜLDSÄTTED

§ 1. Eesti NSV haridusseadusandluse ülesanded

Eesti NSV haridusseadusandlus reguleerib ühiskondlikke suhteid hariduse alal, et maksimaalselt rahuldada nõukogude inimeste vaimseid tarbeid ning sotsialistliku ühiskonna vajadusi laste ja noorte kui Nõukogude riigi kodanike ja aktiivsete kommunistmehitajate koolitamise ning

kommunistliku kasvatamise järele, et kujundada igakülgset, harmooniliselt arenenud isiksust ning anda rahvamajandusele kvalifitseeritud tööliiskaadrit ja spetsialiste.

§ 2. NSV Liidu ja Eesti NSV haridusseadusandlus

* NSV Liidu ja Eesti NSV haridusseadusandlus koosneb «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustest» ning nendele vastavalt antavatest teistest NSV Liidu haridusseadusandluse aktidest, käesolevast seadusest ja muudest Eesti NSV haridusseadusandluse aktidest.

§ 3. Eesti NSV kodanike õigus haridusele

Eesti NSV kodanikel on õigus haridusele. Selle õiguse tagavad: tasuta haridus kõigis haridusliikides, üldise keskhariduse andmine noortele, kutse-, keskeri- ja kõrghariduse laialdane arendamine sel alusel, et õpetamine seondub elu ja tööga; kaug- ja õhtuõppe teel saadava hariduse arendamine; riiklike stipendiumide maksmine ning soodustuste andmine õpilastele ja üliõpilastele; kooliõpikute tasuta andmine; võimalus õppida koolis emakeeles; tingimuste loomine iseõppimiseks.

Vastavalt NSV Liidu ja Eesti NSV tööseadusandlusele organiseeritakse tasuta kutseõpet, tööalase kvalifikatsiooni tõstmist ja kaadri täiendusõpet.

§ 4. Hariduse põhiprintsiibid Eesti NSV-s

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste» on hariduse põhiprintsiipideks Eesti NSV-s:

1) kõigi NSV Liidu kodanike võrdsus hariduse saamisel, olenemata päritolust, sotsiaalsest ja varanduslikust seisundist, rassilisest ja rahvuslikust kuuluvusest, soost, keelest, suhtumisest religioonis, tegevuse liigist ja iseloomust, elukohast ja teistest asjaoludest;

2) noorte üldine keskharidus;

3) noorte kutseharidus;

4) kõigi õppe- ja kasvatusasutuste riiklik ja ühiskondlik iseloom;

5) iga liiki hariduse tasuta andmine, osa koolieelikute ja õpilaste täielik riiklik ülalpidamine, stipendiumide maksmine ja soodustuste andmine õpilastele ja üliõpilastele, kooliõpikute tasuta andmine ning mitmesuguse materiaalse abi osutamine;

6) õppekeele valiku vabadus: õpetamine emakeeles või muus NSV Liidu rahva keeles;

7) haridussüsteemi ühtsus ja hariduse järjepidevus iga tüüpi õppeasutuses, mis tagab võimaluse siirduda madalamatelt õppeastmetelt kõrgematele;

8) õpetamise ja kommunistliku kasvatamise ühtsus; õppe- ja kasvatusasutuste, perekonna, ühiskondlike organisatsioonide ning töökollektiivide koostöö laste ja noorte kasvatamisel;

9) sirguva põlvkonna õpetamise ja kasvatamise sidemed eluga, kommunistliku ülesehitustöö praktikaga, ühiskonnakasuliku tootva tööga; polütehniline töökasvatus ja õpetus;

10) hariduse teaduslik iseloom, alaline täiustamine teaduse, tehnika ning kultuuri uusimate saavutuste alusel;

11) koolitamise ja kasvatamise humanistlik, sügavalt kõlbeline iseloom;

12) hariduse ilmalik iseloom, mis välistab religiooni mõju;

13) mõlemast soost isikute ühine õpetamine.

Üldhariduslikud keskkoolid, kutsekoolid, keskeri- ja kõrgõppeasutused ning teised õppe- ja kasvatusasutused, täites neile pandud kohustusi, täiustavad pidevalt laste ja noorte õpetamise ja kasvatamise kvaliteeti ning arvestavad seejuures sotsiaal-majandusliku ja teaduslik-tehnilise progressi nõudeid.

§ 5. Haridussüsteem Eesti NSV-s

Vastavalt NSV Liidu konstitutsioonile ja Eesti NSV konstitutsioonile on Eesti NSV-s olemas ja täiustub ühtne haridussüsteem, mis tagab kodanike üldharidus- ja kutseettevalmistuse, teenib noorte kommunistlikku kasvatamist, vaimset ja kehalist arendamist ning valmistab neid ette tööks ja ühiskondlikuks tegevuseks.

Eesti NSV haridussüsteem sisaldab:

- koolieelset kasvatust;
- üldkeskharidust;
- kutseharidust;
- keskeriharidust;
- kõrgharidust;
- kooliväliset kasvatust.

§ 6. NSV Liidu kompetents hariduse alal

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste» kuulub NSV Liidu pädevusse hariduse alal tema kõrgemate riigivõimu- ja valitsemisorganite kaudu:

1) NSV Liidus hariduse juhtimise üldprintsipiide ja juhtimissüsteemi kindlaksmääramine;

2) üleliiduliste hariduse arendamise plaanide ning rahvamajandusele kvalifitseeritud tööliiskaadri ja spetsialistide ettevalmistamise plaanide kindlaksmääramine;

3) NSV Liidu haridusorganite juhtimine; haridussüsteemi üleliidulise alluvusega õppe- ja kasvatusasutuste, teadusliku uurimise ja teiste asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete juhtimine;

4) õppe- ja teiste haridusasutuste tüüpide kindlaksmääramine, nende põhimääruste (põhikirjade) kinnitamine, õppeasutustesse vastuvõtmisel arvestatava vanusepiiri ja neis õppimise aja kindlaksmääramine;

5) kõrgkoolide, samuti üleliidulise alluvusega keskeriõppeasutuste ja kutsekoolide ning üldhariduskoolide organiseerimine, reorganiseerimine ja likvideerimine;

6) õppe- ja teiste haridusasutuste töötajate koosseisude kindlaksmääramise, töö normeerimise ja tasustamise korra kehtestamine;

7) kõigi õppe- ja kasvatusasutuste õppemetoodilise juhtimise üldprintsiipide kehtestamine, õppeplaanide kinnitamine ja õppeprogrammide kinnitamise korra kindlaksmääramine;

8) õppeasutuste ja teiste haridusasutuste õppe-materiaalbaasi arendamise üleliiduliste plaanide kindlaksmääramine;

9) õppe- ja kasvatusasutuste õpilaste ning kasvandike materiaalse abistamise liikide ja normide kindlaksmääramine;

10) riiklik kontroll hariduse valdkonnas ja kontrollimise korra kehtestamine;

11) statistilise arvestuse ja aruandluse ühtse süsteemi kindlaksmääramine hariduse valdkonnas;

12) muude üleliidulise tähtsusega haridusküsimuste lahendamine vastavalt NSV Liidu konstitutsioonile, «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustele» ja teistele NSV Liidu seadusandlikele aktidele.

§ 7. Eesti NSV kompetents hariduse alal

Eesti NSV pädevusse tema kõrgemate riigivõimu- ja -valitsemisorganite näol kuuluvad hariduse alal:

1) hariduse arendamise vabariiklike plaanide ning rahvamajandusele kvalifitseeritud töölistekaadri ja spetsialistide ettevalmistamise plaanide kindlaksmääramine;

2) Eesti NSV haridusorganite juhtimine; haridussüsteemi vabariikliku alluvusega õppe- ja kasvatusasutuste, teadusliku uurimise ning teiste asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete juhtimine;

3) vabariikliku alluvusega keskeriõppeasutuste, kutsekoolide ja üldhariduskoolide organiseerimine, reorganiseerimine ja likvideerimine seadusandlusega kehtestatud korras;

4) vabariikliku ja kohaliku alluvusega õppe- ja kasvatusasutuste õppemetoodiline juhtimine sätestatud korras;

5) üksikute õppedistsipliinide kohta õpikute, õppevahendite ja õppeprogrammide kinnitamine kehtestatud korras;

6) vabariikliku ja kohaliku alluvusega haridusasutuste õppe-materiaalbaasi vabariiklike plaanide kindlaksmääramine;

7) pedagoogikateaduslase uurimistöö arendamise ja selle saavutuste praktikasse rakendamise vabariiklike plaanide kindlaksmääramine;

8) Eesti NSV territooriumil olevate õppe- ja teiste haridusasutuste riiklik kontrollimine;

9) kehtestatud korras Eesti NSV aunimetuste sisseseadmine ja andmine vabariigi haridustöötajatele;

10) teiste haridusküsimuste lahendamine, kui need ei kuulu NSV Liidu kompetentsi.

§ 8. Hariduse juhtimine Eesti NSV-s

Vastavalt NSV Liidu konstitutsioonile ja Eesti NSV konstitutsioonile juhivad Eesti NSV-s haridust NSV Liidu ja Eesti NSV kõrgemad riigivõimu- ja -valitsemisorganid, kohalikud rahvasaadikute nõukogud ja nende täitevkomiteed.

§ 9. NSV Liidu hariduse riikliku juhtimise organid

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste» NSV Liidu hariduse riikliku juhtimise organid — NSV Liidu Haridusministeerium, NSV Liidu Riiklik Kutsehariduskomitee ning NSV Liidu Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeerium — teostavad hariduse valdkonnas ning rahvamajandusele kvalifitseeritud tööliiskaadri ja spetsialistide ettevalmistamisel ühtset riiklikku poliitikat. NSV Liidu hariduse riikliku juhtimise organid juhivad vastavalt oma põhimäärustele, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu, Eesti NSV-s üldkesk-, kutse-, keskeri- ja kõrgharidust ning koolieelset ja koolivälisest kasvatust üldjuhul nende süsteemi kuuluvate Eesti NSV liidulis-vabariiklike ministeeriumide ja riiklike komiteede kaudu ning juhivad vahetult neile alluvaid õppe- ja kasvatusasutusi, teadusliku uurimise ning teisi asutusi, organisatsioone ja ettevõtteid.

Teised ministeeriumid, riiklikud komiteed, keskasutused ning kooperative- ja muude ühiskondlike organisatsioonide keskorganid juhivad neile alluvaid õppe- ja kasvatusasutusi.

NSV Liidu hariduse riikliku juhtimise organid töötavad välja õppe-, kasvatus-, meetodilise ja teadustöö alaseid üldpõhimäärusi, mis on kohustuslikud õppe- ja kasvatusasutustele, olenemata nende ametkondlikust alluvusest, samuti ministeeriumidele, riiklikele komiteedele ja keskasutustele, kelle võimkonnas on need õppe- ja kasvatusasutused, kontrollivad õppe- ja kasvatusasutuste tegevust ning realiseerivad muid volitusi hariduse juhtimisel vastavalt NSV Liidu seadusandlusele.

§ 10. Eesti NSV hariduse riikliku juhtimise organid

Eesti NSV hariduse riikliku juhtimise organid — Eesti NSV Haridusministeerium, Eesti NSV Riiklik Kutsehariduskomitee ning Eesti NSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeerium vastavalt oma põhimäärustele, mille kinnitab Eesti NSV Ministrite Nõukogu, juhivad üldkesk-, kutse-, keskeri- ja kõrgharidust, koolieelset ja koolivälisest kasvatust.

Eesti NSV Haridusministeerium juhib üldkeskharidust, koolieelset ja koolivälisest kasvatust üldjuhul rajoonide, linnade ja linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede haridusosakondade kaudu, juhib vahetult temale alluvaid õppe- ja kasvatusasutusi, teadusliku uurimise ning teisi asutusi, organisatsioone ja ettevõtteid ning koordineerib teiste Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja ametkondade, kelle alluvuses on õppe- ja kasvatusasutusi, tegevust õppe-, kasvatus- ja meetodilises töös.

Eesti NSV Riiklik Kutsehariduskomitee juhib vabariigis kutseharidust, talle vahetult alluvaid asutusi ja organisatsioone ning kindlustab kontrolli kvalifitseeritud tööliste ettevalmistamise kvaliteedi üle kõigis Eesti NSV kutsekoolides, olenemata nende ametkondlikust alluvusest.

§ 11. Kohalike rahvasaadikute nõukogude kompetents hariduse juhtimise alal

Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude kompetents hariduse juhtimise alal määratakse kindlaks NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusega.

Kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed:

1) juhivad neile alluvaid õppe- ja kasvatusasutusi, võtavad meetmeid nende asutuste võrgu arendamiseks, nende õigeks paigutamiseks ja õppe-materiaalbaasi tugevdamiseks, samuti nõukogude territooriumil asuvate õppeasutuste hoonete käikuandmiseks enne õppeaasta algust;

2) kindlustavad üldist keskkooli ja üleminekut noorte üldisele kutseharidusele;

3) juhivad koolieelset ja koolivälisest kasvatust; osutavad perekonnale kaasabi laste ja noorukite kasvatamisel;

4) annavad õppe- ja kasvatusasutustele abi pedagoogilise kaadri valikul ja paigutamisel;

5) organiseerivad ja kontrollivad õpilastele kooliõpikute tasuta andmist, tasuta arstiabi tagamist ja ühiskondlikku toitlustamist, samuti koolide, koolieelsete ja koolivälisest lasteasutuste ning teiste õppe- ja kasvatusasutuste majanduslikku kindlustamist;

6) võtavad meetmeid õpetamise ja kasvatamise sidemete tugevdamiseks elu ja tootmisega, määravad sätestatud korras kindlaks koolinoorte tööettevalmistuse profiili, korraldavad nende tööõpet, tuginedes vastavale tootmis- ja õppe-materiaalbaasile ning arvestades rahvamajanduse vajadusi kaadri järele, samuti õpilaste kalduvusi ja võimeid; korraldavad õpilaste ühiskonnakasulikkude tootvat tööd, mis on seotud õppe- ja töökasvatusega, ning nende kutse-suunitluse alast tööd;

7) võtavad meetmeid üldhariduslike keskkoolide, kutsekeskkoolide ja keskeriõppeasutuste komplekteerimiseks õpilastega vastuvõtuplaanide kohaselt ning kontrollivad nende plaanide täitmist; osutavad kaasabi üldhariduslike keskkoolide lõpetajate tööerakendamisel vastavalt üldharidusliku keskkooli lõpetanud noorte tööerakendamise plaanidele ning noortööliste ja -spetsialistide kaadri kinnistamisel;

8) abistavad nõukogude territooriumil paiknevaid kutsekoole, keskeri- ja kõrgõppeasutusi nende töös;

9) peavad kooliealiste laste arvestust;

10) jagavad üldise koolikohustuse fondi kindlaksmääratud korras ning teostavad kontrolli selle kasutamise üle;

11) koordineerivad riiklike ettevõtete, asutuste, organisatsioonide, kolhooside ning teiste kooperatiivsete ja muude ühiskondlike organisatsioonide tegevust abi osutamisel õppe- ja kasvatusasutustele;

12) realiseerivad muid volitusi hariduse juhtimisel vastavalt NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusele.

§ 12. Õppe- ja kasvatusasutuste ametkondlik alluvus

Õppe- ja kasvatusasutused on hariduse riikliku juhtimise organite ning teiste riigiorganite alluvuses. Mõnda liiki õppe- ja kasvatusasutused võivad olla kolhooside ja muude kooperatiiv- ja teiste ühiskondlike organisatsioonide alluvuses.

§ 13. Õppe- ja kasvatusasutuste avamise tingimused

Õppe- ja kasvatusasutused avatakse sätestatud korras, arvestades vajadust nende järele, ning ainult vastavate hoonete, õppe- ja muu vajaliku varustuse olemasolu ja pedagoogilise (insener-pedagoogilise ja teaduslik-pedagoogilise) kaadriga kindlustatuse korral.

§ 14. Õppe- ja kasvatusasutuse juhtimine

Õppe- ja kasvatusasutust juhib vastavalt juhataja, direktor või rektor, kes tugineb oma töös pedagoogilisele kollektiivile ja ühiskondlikele organisatsioonidele.

Õppe-, kasvatus-, meetoodilise ja teadustöö küsimuste kollegiaalse arutamise tagamiseks moodustatakse õppe- ja kasvatusasutuses pedagoogilistest töötajatest, üldsuse esindajatest ning ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töökollektiivide esindajatest pedagoogiline nõukogu (kõrgkooli nõukogu).

Õppe- ja kasvatusasutuse ühiskondlikud organisatsioonid ning töökollektiiv võtavad osa abinõude väljatöötamisest ja elluviimisest, mis on suunatud õpilaste ja üliõpilaste õpetamise, kasvatamise ning kultuurilise ja olmelise teenindamise täiustamisele, samuti teiste õppe- ja kasvatusasutuste tegevuse küsimuste lahendamisest.

§ 15. Hariduse teaduslik alus Eesti NSV-s

Eesti NSV-s areneb ja täiustub haridus vastavalt sotsiaal-majandusliku progressi nõuetele, teaduse, tehnika ja kultuuri saavutuste alusel, arvestades nende arenguperspektiive. Pedagoogikateadus käsitleb haridusprobleeme vastastikusel seoses teiste teadusharudega.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste» peateadusasutus, kus tehakse ja koordineeritakse pedagoogikaalast uurimistööd, on NSV Liidu Pedagoogika Akadeemia, kes täidab oma ülesandeid koostöös NSV Liidu Teaduste Akadeemiaga ning teiste teaduslike, samuti õppe- ja kasvatusasutustega.

Kõrg-, keskeri- ja kutsehariduse probleeme uurivad ka vastavad teadusliku uurimise asutused ja kõrgõppeasutused.

Vabariigi haridusorganid organiseerivad koos Eesti NSV Teaduste Akadeemiaga ja teadusliku uurimise asutustega teaduse, tehnika ja kultuuri saavutuste rakendamist õppe- ja kasvatusasutuste töös.

§ 16. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide ning nende töökollektiivide osavõtt hariduse arendamisest

Riiklikud ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kolhoosid ning muud kooperatiiv-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid, loomingu- ja teised ühiskondlikud organisatsioonid ning massiteabe-

vahendid osalevad aktiivselt hariduse arendamises, samuti töötajate kutseõppes ja kvalifikatsiooni tõstmises, osutavad töölistele, kolhoosnikele ja teenistujatele kaasabi hariduse omandamisel, soodustavad laste ja noorte ideelis-poliitilise, töö-, kõlblise, õigus-, esteetilise ja kehalise kasvatusparandamist, üldhariduskoolide õpilaste kutsesuunitlust ning õppeasutuste tööd kvalifitseeritud tööliiskaadri ja spetsialistide ettevalmistamisel.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töökollektiivid osalevad hariduse arendamises vastavalt NSV Liidu seadusele «Töökollektiividest ning nende osatähtsuse tõstmisest ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhtimises», «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustele», käesolevale seadusele ning teistele seadusandlikele aktidele.

§ 17. Õpilaste ja üliõpilaste õiguskasvatuse ja õpetamise organiseerimine

Eesti NSV Haridusministeerium, Eesti NSV Riiklik Kutsehariduskomitee, Eesti NSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeerium, samuti teised Eesti NSV ministeeriumid, riiklikud komiteed ja ametkonnad, kelle alluvuses on õppeasutusi, organiseerivad tööd õpilaste ja üliõpilaste õiguskasvatusel ja õpetamisel. Nimetatud töö viiakse läbi Eesti NSV Justiitsministeeriumi osavõtul.

§ 18. Kodanike enesetäiendamine

Kodanike enesetäiendamise soodustamiseks, nende üldharidusliku, professionaalse ja kultuuritaseme tõstmiseks organiseeritakse rahvaülikoole, lektoriume, kursusi ning teisi poliitiliste ja teadusalaste teadmiste levitamise ühiskondlikke vorme.

Haridusorganid ja -asutused osutavad kaasabi kodanike enesetäiendamise korraldamisel.

Kodanike enesetäiendamisele aitavad kaasa ka kultuuriorganid ja -asutused, ajakirjandus, televisioon, raadio ja teised massiteabevahendid.

II osa

KOOLIEELNE KASVATUS

§ 19. Koolieelsed lasteasutused

Füüsiliste või vaimsete puuetega laste sihipäraseks kasvatamiseks ja õpetamiseks luuakse eelkooliealistele eriotstarbelised asutused.

Koolieelikute kasvatamiseks kõige soodsamate tingimuste tagamiseks ja perekonnale tarviliku abi osutamiseks areneb plaanipäraselt lastesõime, lasteaedade, tavaliste ja erilastepäevakodude ning teiste koolieelsete lasteasutuste võrk.

Koolieelseid lasteasutusi organiseerivad rajoonide, linnade, linnarajoonide, alevite ja külade rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed, samuti nende loal riiklikud ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kolhoosid ning muud kooperatiiv- ja teised ühiskondlikud organisatsioonid.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alus-tele» koolieelsed lasteasutused tegutsevad põhimääruse alusel, mis kinnitatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kindlaksmääratavas korras.

§ 20. Koolieelse kasvatuse ülesanded

Tihedas koostöös perekonnaga arendavad ja kasvatavad koolieelsed lasteasutused lapsi igakülgset ja harmooniliselt, kaitsevad ja tugevdavad nende tervist, tagavad nende kehalise ja esteetilise kasvatamise, arendavad nende tunnetuslikke huve ja võimeid, kasvatavad lastes looduse-, kodukoha- ja kodumaa-armastust, austavat suhtumist vanematesse inimestesse, heatahtlikkust, seltsimehelikkust ja kollektivismi ning teisi kõrgeid kõlbelisi omadusi, sisendavad lastesse käitumiskultuuri, tööarmastust, iseseisvust ja esmaseid praktilisi oskusi, harjutavad organiseerituse ja distsipliiniga ning valmistavad neid ette õpinguteks koolis.

Eesti NSV-s kasvatatakse lapsi Nõukogude isamaa rahumeelsete püüdluste ja maailma rahvaste austamise vaimus.

§ 21. Koolieelsete lasteasutuste pedagoogiline juhtimine ja meditsiiniline teenindamine

Koolieelseid lasteasutusi juhivad pedagoogiliselt ja komplekteerivad pedagoogiliste töötajatega, olenemata nende asutuste ametkondlikust alluvusest, NSV Liidu Haridusministeerium, Eesti NSV Haridusministeerium ning nende kohalikud organid.

Ravi-profülaktilist ja sanitaar-hügieenilist tööd lastega teevad koolieelsetes lasteasutustes sätestatud korras NSV Liidu Tervishoiuministeerium, Eesti NSV Tervishoiuministeerium ning nende kohalikud organid, samuti ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused, kelle alluvuses on tervishoiuasutusi.

Koolieelseid lasteasutusi, olenemata nende ametkondlikust alluvusest, komplekteerivad meditsiinitöötajatega vastavad tervishoiuorganid.

III osa

ÜLDINE KESKHARIDUS. KUTSEHARIDUS

§ 22. Üldine keskharidus

Elanike haridus-, teadlikkuse ja kultuuritaseme edasise tõstmise ning noorte eluks, tööks ja ühiskondlikuks tegevuseks ettevalmistamise eesmärgil viiakse Eesti NSV-s kõikjal ellu noorsoo üldist keskharidust vastavalt sotsiaal-majandusliku arengu ja teaduslik-tehnilise progressi nõuetele ja arvestades kommunistliku ülesehitustöö perspektiive. Nõukogude riik loob vajalikud tingimused sirguvale põlvkonnale üldise keskhariduse andmiseks.

Üldist keskharidust antakse üldhariduslikes keskkoolides, kutsekeskkoolides ja keskeriõppeasutustes, kus kogu Eesti NSV territooriumi ulatuses tagatakse õpetamise ja kasvatamise range järjepidevus ning oma põhialuselt terviklik üldkeskhariduse sisu ja tase. Õppeasutused ja nende

pedagoogilised kollektiivid kannavad vastutust õpetamise ning kasvata-
mise kvaliteedi eest.

Saada keskharidus on iga noore Eesti NSV kodaniku kohus ja ko-
hustus.

§ 23. Kutseharidus

Noorsoo üldisele kutseharidusele järjekindla ülemineku eesmärgil
areneb ja täiustub kutseharidus kutsekeskkoolides, samuti keskeri- ja
kõrgõppeasutustes; üldhariduslikes keskkoolides antakse polütehnilisel
alusel tööõpetust seostatult kindla kutseala omandamisega.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alus-
tele» kutseala (eriala) omandanud isikute atesteerimine ja neile kvalifi-
katsiooni andmine toimub korras, mille määrab kindlaks NSV Liidu Mi-
nistrite Nõukogu.

Õppeasutuse lõpetanud isikutele antud järke, klasse ja kategooriaid,
samuti kvalifikatsiooni (eriala) on kohustatud arvestama kõik ettevõtted,
asutused ja organisatsioonid.

§ 24. Õppekeel

Üldhariduskooli õpilastel on võimalus õppida emakeeles või NSV
Liidu teise rahva keeles. Vanematel või neid asendavatel isikutel on
õigus valida oma soovi järgi vastava õppekeelega kool. Peale selle keele,
milles õppetöö toimub, võivad õpilased soovi korral õppida NSV Liidu
teise rahva keelt.

Õppeasutustes, kus õppetöö toimub eesti keeles, luuakse rööbiti ema-
keelega vene keele õppimiseks, mille nõukogude inimesed on vabataht-
likult võtnud rahvuste vahelise suhtlemise vahendiks, vajalikud tingimu-
sed, mis tagavad nende keelte vaba valdamise ja üldharidusliku etteval-
mistuse ühtse taseme, arvestades Eesti NSV elanike rahvuslikke ise-
ärasusi.

Maailma rahvaste kultuuri ulatuslikuks tutvustamiseks ja kutsealaste
teadmiste süvendamiseks võimaluste laiendamiseks õpetatakse õppeasu-
tustes ka võõrkeeli.

IV osa

ÜLDKESKHARIDUS

§ 25. Üldhariduslikud keskkoolid

Üldhariduslik keskkool on ühtne polütehniline töökool, kus lapsed
ja noored saavad üldkeskhariduse ja kommunistliku kasvatus.

Üldharidusliku keskkooli ühtsuse tagavad õppe- ja kasvatuskorral-
duse põhimõtete ühtlus, oma põhialuselt terviklik üldkeskhariduse sisu
ja tase kogu Eesti NSV territooriumil Eesti NSV elanike rahvuslikke ise-
ärasusi igakülgsest arvestades.

Üldhariduslik keskkool annab õpilastele töökasvatust ja õpetust seos-
tatult ühiskonnakasuliku tootva tööga.

Polütehnilise õpetamise tagavad üldhariduslikus keskkoolis kogu õppe ja kasvatuse sisu ning korraldus, õpilaste tutvustamine teoorias ja praktikas nüüdistootmise alustega.

Üldharidusliku keskkooli õpilasi õpetatakse ja kasvatatakse õppetöö, ühiskonnakasuliku tootva töö ning mitmekesise klassi- ja koolivälise tegevuse käigus. Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm koolis on õppetund.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustele» algab laste õpetamine koolis 6. eluaastast peale. Nimetatud vanusest alates õpetamise sisseseadmise korra määrab kindlaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

Et valmistada kooliminekuks ette lapsi, kes hakkavad õppima keeles, mis ei ole nende emakeel, ja lapsi, kes ei ole kasvanud koolieelsetes lasteasutustes, organiseeritakse koolides vajaduse tekkimisel Eesti NSV seadusandlusega kehtestatud korras ettevalmistusklassid.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustele» tegutsevad üldhariduslikud keskkoolid üldharidusliku keskkooli põhikirja alusel, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

§ 26. Üldharidusliku keskkooli peamised ülesanded

Üldharidusliku keskkooli peamised ülesanded on:

anda lastele ja noortele üldkeskharidus, mis vastab sotsiaal-majandusliku ja teaduslik-tehnilise progressi nüüdisnõuetele, varustada õpilasi põhjalike ja kindlate teadmistega teaduste alustes, tagada elektronarvutustehnikaalase kirjaoskuse ja raalide kasutamise vilumuse omandamine, kasvatada püüdlust pidevalt teadmisi täiustada, oskust neid iseseisvalt täiendada ja praktikas rakendada;

kasvatada õpilasi ideelis-poliitiliselt, kujundada neis marksistlik-leninlikku maailmavaadet, kasvatada kommunistlikku veendumust, kodumaa-armastust, nõukogude patriotismi ja sotsialistlikku internatsionalismi, valmisolekut sotsialistliku isamaa kaitseks, NLKP ja Nõukogude riigi sise- ja rahvusvahelise poliitika ning meie maal ja maailmas toimuva õiget mõistmist;

anda õpilastele töökasvatust ja -õpetust ning kutseunitsustlust seostatult ühiskonnakasuliku tootva tööga, et tagada elukutse teadlik valik, valmistumine aktiivseks tööks ja ühiskondlikuks tegevuseks; teha majanduskasvatustööd;

kasvatada õpilastes kõrgeid kõlbelisi omadusi, humanismi, seltsimehlikkust ja kollektivismi, vastutustunnet, organiseeritust ja distsipliini, käitumis- ja olmekultuuri, hoidlikku suhtumist sotsialistlikku omandisse, loodusesse ning ajaloo- ja kultuurimälestistesse;

teha õiguskasvatustööd, sisendada õpilastesse lugupidamist Nõukogude seaduste ja sotsialistliku ühiselu reeglite vastu, kujundada vajadust nendest kinnipidamise järele;

teha esteetilist kasvatustööd, arendada õpilastes vajadust ja võimet võtta osa kauni loomisest elus, töös ja kunstis;

kasvatada õpilasi kehaliselt, tugevdada nende tervist.

Täites oma ülesandeid, tagab üldhariduslik keskkool õpilaste igakülgse, harmoonilise arengu.

§ 27. Õpilaste töökasvatuse ja -õpetus

Kooli töökasvatuse ja -õpetuse, mille hulka kuulub koolinoorte süstemaatiline osavõtt ühiskonnakasulikust tootvast tööst, toimub nende vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi, võimeid ja tervislikku seisundit arvestades ning vajalike tingimuste olemasolu korral on tulemuseks ühe levi-
numa kutse omandamine.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustele» ühiskonnakasulik tootev töö, mida korraldatakse õpilastele töökasvatuse ja -õpetuse ning kutseuunitluse andmiseks, toimub üldhariduskoolides, koolidevahelistes õppetootmiskombinaatides, koolide ning koolidevahelistes õppe- ja õppe-tootmistöökodades, kutsekeskkoolide töökodades, ettevõtete õppetsehhides ja -jaoskondades, samuti õpilaste tootmisbrigaadides ja muus vormis. Selsamal eesmärgil võivad õpilased suvisel koolivaheajal vabatahtlikul alusel, vanemate nõusolekul ning kooli ja tervishoiuorganite kontrolli all osaleda jõukohases ühiskonnakasulikus tootvas töös rahvamajanduses. Õpilaste ühiskonnakasuliku tootva töö tingimused ja korraldus määratakse kindlaks korras, mille kehtestab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

Igale üldhariduslikule keskkoolile ja mittetäielikule keskkoolile kinnistatakse baasettevõtte või -organisatsioon. Üldhariduskoolide ning baasettevõtete ja -organisatsioonide vastastikuseid suhteid reguleerib põhimäärus, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

§ 28. Klassiväline töö üldhariduskoolis

Tihedas seoses kogu õpetamise ja kasvatamisega, komsomoli- ja pionieriorganisatsiooni, üldsuse ja vanemate aktiivsel osavõtul tehakse üldhariduskoolis õppevälisel ajal klassiväliseid tööd: organiseeritakse fakultatiivõpet mõnede õppeainete ja teadusharude süvendatud õppimiseks, ringe, sektsioone, studiid, taidluskollektiive, muuseume ja klubisid, samuti kasutatakse teisi klassivälise töö vorme. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töökollektiivid, kultuuri- ja spordiasutused, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid, vabatahtlikud ühingud, loomingulised liidud ja massiteabevahendid osutavad klassivälise töö korraldamisel kaasabi.

§ 29. Üldhariduskooli territoriaalse kättesaadavuse tagamine

Üldhariduskooli territoriaalne kättesaadavus õpilastele tagatakse koolide optimaalse paigutusega, maaõpilaste tasuta kooli ja tagasi sõidu organiseerimisega ning heakorrastatud internaatidega koolide juures.

Kohalikest tingimustest olenevalt asutatakse Eesti NSV-s omaette algkoolid I—IV klassiga, mittetäielikud keskkoolid I—IX klassiga ja keskkoolid I—XI (XII) klassiga, kusjuures säilib üldharidusliku keskkooli kõigi õppeastmete ühtsus ja järjepidevus.

§ 30. Üldise koolikohustuse fond

Üldhariduskoolide juures luuakse üldise koolikohustuse fond vajaduse korral õpilastele materiaalse abi osutamiseks (tasuta toitlustamine, rõivaste, jalatsitega varustamine ja materiaalse abistamise muud liigid), nendega tervistavate ürituste läbiviimiseks ja muudeks seadusandluses ettenähtud kulutusteks.

Üldise koolikohustuse fond luuakse eelarveliste vahendite arvel vähemalt üks protsent koolide jooksva ülalpidamise kuludest, aga samuti kolhooside, kooperatiivsete ja ametiühinguorganisatsioonide ning muude allikate arvel.

Üldise koolikohustuse fondi põhimääruse kinnitab Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

§ 31. Üldhariduskoolide õpilaste kohaleveo tagamine maal

Kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed, vastavate ministeeriumide, riiklike komiteede ja ametkondade osavõtul tagavad maal üldhariduskoolide õpilaste regulaarse ja tasuta kohaleveo kooli ja koolist tagasi, kasutades selleks marsruutbusse, linnalähi- ja kohalikke ronge, jõelaevu, samuti laste kohaleveoks spetsiaalselt sisustatud kolhooside, sovhooside, metsamajandite ja teiste ettevõtete ja organisatsioonide transpordivahendeid.

§ 32. Üldhariduskoolide mõned liigid. Internaatkoolid ja kooliinternaadid. Lastekodud

Ühiskondliku kasvatusel laiendamiseks ja õpilastele igakülgseks arenguks soodsamate tingimuste loomiseks, samuti perekonnale laste kasvatamisel abi osutamiseks moodustatakse õppe-materiaalbaasi olemasolu korral sätestatud korras üldhariduslikud pikapäevakoolid või -rühmad, koolid ja klassid, kus õpitakse süvendatult mõningaid õppeaineid, teadusharusid, kunsti- ja spordiliike, lasteaed-koolid, üldhariduslikud internaatkoolid ja kooliinternaadid.

Orbusid ning lapsi ja noorukeid, kes on jäänud ilma vanemate hooldest, kasvatatakse nende tarvis organiseeritavates lastekodudes ja üldhariduslikes internaatkoolides ning nad on riigi täielikul ülalpidamisel.

Lastele ja noorukitele, kes vajavad kestva ravi, organiseeritakse üldhariduslikud tervistuslikud sanatoorsed metsakoolid, sanatoorsed internaatkoolid ja sanatoorsed lastekodud. Selliste laste ja noorukitega viiakse õppetööd läbi ka haiglates, sanatooriumides ja kodus.

Lastele ja noorukitele, kellel on kehalises või vaimses arengus puudeid, mis takistavad nende õpetamist harilikus üldhariduskoolis või kes vajavad kasvatamiseks eritingimusi, organiseeritakse üldhariduslikud erikoolid, internaatkoolid ja lastekodud, mis tagavad nende laste ja noorukite õpetamise, kasvatamise, ravi ning ettevalmistamise ühiskonnakasu-likuks tootvaks tööks.

§ 33. Šeflus üldhariduskoolidele ja lastekodudele

Riiklikud ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kolhoosid, teised kooperatiivsed, ametiühingu-, komsomoli- ja teised ühiskondlikud organisatsioonid korraldavad šefluse üldhariduskoolidele, internaatkoolidele ja lastekodudele. Nad osutavad ettenähtud korras neile abi materiaalse baasi tugevdamiseks, mitmesuguste klassi- ja kooliväliste ürituste läbiviimiseks, töö- ja puhkelaagrite organiseerimiseks, õpilaste töökasvatuse ja kutsealase orientatsiooni parandamiseks.

§ 34. Üldhariduslikud keskkoolid töötavatele noortele

Isikutele, kes töötavad rahvamajanduses ja kellel ei ole keskhari- dust, organiseeritakse üldhariduslikud õhtu- (vahetustega) ja kaugõppe- keskkoolid, samuti kasutatakse üldkeskhariduse saamise eksternaadi- vormi.

Rahvamajanduses töötavate nägemis-, kuulmis- ja kõnehäiretega isi- kute jaoks organiseeritakse üldhariduslikud õhtused (vahetustega) ja kaugõppe erikeskkoolid, või eriklassid töötavatele noortele üldharidus- likes keskkoolides.

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, nende töökollektiivid ja ühiskondlikud organisatsioonid on kohustatud töötavate noorte õhtu- (vahetustega) ja kaugõppekoolidesse suunamisel kaasabi osutama ning looma vajalikud tingimused nende koolide normaalseks tööks ja õpilaste õpinguteks, töö ja õppimise ühitamiseks.

§ 35. Mittetäieliku keskhariduse tunnistus

Isikutele, kes on lõpetanud üldharidusliku mittetäieliku keskkooli, antakse mittetäieliku keskhariduse tunnistus, õpingutes suurt edu saavu- tanutele ja seejuures eeskujulikult käitunutele aga kiitusega tunnistus.

Mittetäieliku keskhariduse tunnistus annab õiguse jätkata õppimist üldhariduslikus keskkoolis, astuda kutsekeskkooli või keskeriõppe- asutusse.

§ 36. Üldkeskhariduse tunnistus ja kutsequalifikatsiooni andmise tunnistus

Isikutele, kes on lõpetanud üldharidusliku keskkooli, antakse üld- keskhariduse tunnistus, need aga, kes koolis õppimise ajal on omandanud kindla eriala, saavad sätestatud korras ka kutsequalifikatsiooni (järgu, klassi, kategooria) andmise tunnistuse (tõendi).

§ 37. Autasustamine kiituskirjaga

Üldhariduslike koolide õpilasi, kellel on väga head aastahinded kõi- gas õppeainetes, eeskujulik käitumine ja kes aktiivselt võtavad osa kooli ühiskondlikust elust, autasustatakse kiituskirjaga.

§ 38. Üldharidusliku keskkooli lõpetanud isikute autasustamine kuld- ja hõbemedaliga ning kiituskirjaga

Isikuid, kes on lõpetanud üldharidusliku keskkooli, saavutanud erilist edu õppimises ja töös ning seejuures eeskujulikult käitunud, autasustatakse kuld- või hõbemedaliga, mõnede ainete õppimisel erilist edu saavutanuid aga kiituskirjaga.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste» kinnitab kuld- ja hõbemedali põhimääruse NSV Liidu Ministrite Nõukogu, kiituskirja põhimääruse aga NSV Liidu Haridusministeerium.

V o s a

KUTSEHARIDUS

§ 39. Kutsekeskkoolid

Noortele antakse Eesti NSV-s kutseharidust ühtset tüüpi õppeasutustes — kutsekeskkoolides, mis tagab kvalifitseeritud tööliiskaadri plaani-pärase ettevalmistamise.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste» tagatakse kutsekeskkoolides õppe- ja kasvatuskorralduse põhimõtete ühtlus, oma põhialuselt terviklik üldkeskhariduse sisu ja tase ning ühtsed nõuded kvalifitseeritud tööliiskaadri ettevalmistamisel kogu NSV Liidu territooriumil.

Arvestades õpilaste haridus- ja tööettevalmistuse taset ning nende poolt omandatavate kutsealade keerukust, kehtestatakse kutsekeskkoolides diferentseeritud õppeajad, organiseeritakse vastavad osakonnad ja rühmad.

Õpetamine toimub kutsekeskkoolides päeva- ja õhtuvormis.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste» tegutsevad kutsekeskkoolid kutsekeskkooli põhimääruse alusel, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

§ 40. Kutsekeskkoolide peamised ülesanded

Kutsekeskkoolide peamised ülesanded on:

valmistada sotsiaal-majandusliku ja teaduslik-tehnilise progressi nõuete kohaselt rahvamajandusele ette tehniliselt haritud, kvalifitseeritud tööliiskaadrit, kellel on nüüdisaegne majanduslik mõtlemine, põhjalikud ja kindlad teadmised teaduste, tootmise ja tänapäeva arvutustehnika alustest, kõrge kutsemeisterlikkus, võime edukalt evitada uut tehnikat ja tehnoloogiat ning aktiivselt osaleda nende loomises;

anda noortele kutse- ja üldkeskharidus;

kasvatada õpilasi ideelis-poliitiliselt, kujundada neis marksistlik-leninlikku maailmavaadet, kasvatada kommunistlikku veendumust, nõukogude patriotismi ja sotsialistlikku internatsionalismi, valmisolekut sotsialistliku isamaa kaitseks, NLKP ja Nõukogude riigi sise- ja rahvusvahelise poliitika ning meie maal ja maailmas toimuva õiget mõistmist;

kasvatada tulevasi noortöölisi arenenud sotsialistliku ühiskonna teadlikeks ja aktiivseteks liikmeteks, oma maa hoolsateks peremeesteks, kellel on töölisklassile omased revolutsiooniline ideoloogia, moraal, huvid, kollektivistlik psühholoogia, head kõlbelised omadused ning kõrge töö-, käitumis- ja olmekultuur; kasvatada hoidlikku suhtumist sotsialistlikku omandisse, loodusesse ning ajaloo- ja kultuurimälestistesse;

teha õiguskasvatustööd, sisendada õpilastesse lugupidamist Nõukogude seaduste ja sotsialistliku ühiselu reeglite vastu, kujundada vajadust nendest kinnipidamise järele;

teha esteetilist kasvatustööd, arendada õpilastes vajadust ja võimet võtta osa kauni loomisest elus, töös ja kunstis;

kasvatada õpilasi kehaliselt, tugevdada nende tervist.

Täites oma ülesandeid, tagavad kutsekeskkoolid õpilaste igakülgse, harmoonilise arengu.

§ 41. Õppeväline töö kutsekeskkoolides

Kutsekeskkoolides korraldatakse fakultatiivõpet, moodustatakse Üleliidulise Leiutajate ja Ratsionaliseerijate Ühingu algorganisatsioone ja teisi vabatahtlikke ühinguid, ringe, seksioone, stuudioid, muuseume, taidluskollektiive ja klubisid, samuti kasutatakse muid õppevälise töö vorme. Komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid, loomingulised liidud ja teised ühiskondlikud organisatsioonid, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töökollektiivid, kultuuri- ja spordiasutused ning massiteabevahendid osalevad aktiivselt õppevälises töös, mida tehakse kutsekeskkoolides ja õpilaste ühiselamutes.

§ 42. Kutsekeskkoolide ja baasettevõtete vastastikused suhted

Kutsekeskkoolid on spetsialiseerunud kvalifitseeritud tööliskaadri ettevalmistamisele vastavate rahvamajandusharude jaoks ja luuakse sätestatud korras ettevõtete, koondiste ja organisatsioonide baasil; kutsekeskkoolid võivad oma tööd korraldada ka vastavate asutuste baasil.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste» reguleerib kutsekeskkoolide ning baasettevõtete, -koondiste ja -organisatsioonide vastastikuseid suhteid põhimäärus, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

§ 43. Kutsekeskkooli astumise õigus

Eesti NSV-s on kutsekeskkooli astumise õigus NSV Liidu kodanikel, kellel on mittetäielik keskharidus või üldkeskharidus.

Vastuvõtt kutsekeskkoolidesse toimub vastavalt eeskirjadele, mille kinnitab NSV Liidu Riiklik Kutsehariduskomitee.

§ 44. Kutsekeskkoolide õpilaste tootmispraktika

Kutsekeskkoolide õpilaste tootmispraktika on kvalifitseeritud tööliskaadri kutseettevalmistuse tähtis koostisosa. Tootmispraktika toimub eesrindlikes ettevõtetes, koondistes ja organisatsioonides, tsehhides, jaoskon-

dades ja töökohtadel, mis on varustatud nüüdistehnika ja progressiivse tehnoloogiaga ning kus on töökorralduse kõrge tase.

Tootmispraktika toimub vastavalt kutsekeskkoolide õpilaste tootmispraktika põhimäärusele, mille kinnitab sätestatud korras NSV Liidu Riiklik Kutsehariduskomitee.

§ 45. Kvalifikatsiooni, diplomi ja tunnistuse andmine

Isikud, kes on lõpetanud kutsekeskkooli ja omandanud selles koolis või enne sinna astumist üldkeskhariduse, saavad vastavalt kas diplomi kutsekvalifikatsiooni (järgu, klassi, kategooria) andmise ja üldkeskhariduse omandamise kohta või diplomi kutsekvalifikatsiooni (järgu, klassi, kategooria) andmise kohta, eriti silmapaistnud aga kiitusega diplomi.

Isikud, kes mingisugustel põhjustel ei omandanud kutsekeskkoolis või enne sinna astumist üldkeskharidust, saavad kutsekvalifikatsiooni (järgu, klassi, kategooria) andmise tunnistuse, eriti silmapaistnud aga kiitusega tunnistuse.

§ 46. Töötavate noorte kutseharidus. Kutseõpe tootmises

Isikutele, kes töötavad rahvamajanduses ja soovivad omandada uut töölikutseala või tõsta kvalifikatsiooni, ning noortele, kes asuvad tootmisse pärast üldhariduskooli lõpetamist, kuid kellel ei ole kutset, antakse kutseharidus kutsekeskkoolides õhtu- (vahetustega) õppe vormis.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud isikud teevad kutseõppe läbi kursustel, õppekursuste kombinatsioonides ja teistes tootmises toimuva tööliste kutseõppe vormides, samuti võib seda õpet korraldada kutsekeskkoolide baasil. Isikud, kes on tootmises teinud läbi kutseõppe ja sooritanud kvalifikatsioonieksamid, saavad sätestatud korras ühtses vormis tunnistuse kutsekvalifikatsiooni (järgu, klassi, kategooria) andmise kohta.

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid loovad tööliste kutseõppe läbiviimiseks tootmises vajalikud tingimused ja õppetootmisbaasi ning kontrollivad tööliste väljaõpetamist.

VI osa

KESKERIHARIDUS

§ 47. Keskeriõppeasutused

Keskeriharidust antakse tehnikumides, koolides ja teistes õppeasutustes, mis on sätestatud korras arvatud keskeriõppeasutuste hulka.

Keskeriõppeasutustes tagatakse kogu Eesti NSV territooriumil õppeja kasvatuskorralduse põhimõtete ühtlus, oma põhialusel terviklik üldkeskhariduse sisu ja tase ning ühtsed nõuded keskeriharidusega kvalifitseeritud spetsialistide ettevalmistamisele.

Keskeriõppeasutustes valmistatakse spetsialiste ette päeva-, õhtu- ja kaugõppe vormis.

Arvestades haridustaset ja omandatava eriala keerukust, kehtestatakse keskeriõppeasutustes diferentseeritud õppeajad. Isikutele, kes on lõpetanud kutsekeskkooli erialal, mis vastab keskeriõppeasutuses õppimiseks valitule, võidakse kehtestada lühendatud õppeaeg.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide hariduseadusandluse alustele» tegutsevad keskeriõppeasutused NSV Liidu keskeriõppeasutuste põhimääruse alusel, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu, ning põhikirjade alusel, mille töötab vastavalt mainitud põhimäärusele välja iga keskeriõppeasutus ning kinnitab ministeerium, riiklik komitee või keskasutus, kelle alluvuses on keskeriõppeasutus.

§ 48. Keskeriõppeasutuste peamised ülesanded

Keskeriõppeasutuste peamised ülesanded on:

valmistada vastavalt sotsiaal-majandusliku ja teaduslik-tehnilise progressi nõuetele ette keskarhidusega kvalifitseeritud spetsialiste, kellel on põhjalikud ja kindlad teadmised teaduste alustest, nüüdisaegne majanduslik mõtlemine, vajalik teoreetiline ettevalmistus ja praktiline vilumus oma erialal, kes on võimelised osalema uue tehnika ja tehnoloogia loomises ja rakendamises, oskavad töötada raalidega, juhtida tootmise algulisiid ning teha ühiskondlik-poliitilist ja kasvatustööd;

anda noortele kutse- ja üldkeskharidus;

kasvatada õpilasi ideelis-poliitiliselt, kujundada neis marksistlik-leninlikku maailmavaadet, kasvatada kommunistlikku veendumust, nõukogude patriotismi ja sotsialistlikku internatsionalismi, valmisolekut sotsialistliku isamaa kaitseks, NLKP ja Nõukogude riigi sise- ja rahvusvahelise poliitika ning meie maal ja maailmas toimuva õiget mõistmist;

kasvatada kõrgeid kõlbelisi omadusi, vastutustunnet, organiseeritust, distsipliini, loovat töösse suhtumist, humanismi, seltsimehelikkust ja kollektivismi, käitumis- ja olmekultuuri, hoidlikku suhtumist sotsialistlikku omandisse ning ajaloo- ja kultuurimälestistesse; teha ökoloogilist kasvatustööd;

teha õiguskasvatustööd, sisendada õpilastesse lugupidamist Nõukogude seaduste ja sotsialistliku ühiselu reeglite vastu, kujundada vajadust nendest kinnipidamise järele;

teha esteetilist kasvatustööd, arendada õpilastes vajadust ja võimet võtta osa kauni loomisest elus, töös ja kunstis;

kasvatada õpilasi kehaliselt, tugevdada nende tervist.

Täites oma ülesandeid, tagavad keskeriõppeasutused õpilaste igakülge, harmoonilise arengu.

§ 49. Õppeväline töö keskeriõppeasutustes

Keskeriõppeasutustes korraldatakse fakultatiivõpet, moodustatakse vabatahtlike ühingute algorganisatsioonid, ringe, seksioone, stuudioid, muuseume, taidluskollektiive ja klubisid, samuti kasutatakse muid õppevälist töö vorme. Komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid, loomingulised liidud ja teised ühiskondlikud organisatsioonid, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töökollektiivid, kultuuri- ja spordiasutused ning massiteabevahendid osalevad aktiivselt õppevälises töös.

§ 50. Keskeriõppeasutusse astumise õigus

Keskeriõppeasutusse astumise õigus Eesti NSV-s on NSV Liidu kodanikel, kellel on mittetäielik keskharidus või keskharidus.

Vastuvõtt keskeriõppeasutustesse toimub vastavalt eeskirjadele, mille kinnitab NSV Liidu Kõrg- ja Keskerihariduse Ministerium.

§ 51. Keskeriõppeasutuste õpilaste praktika

Keskeriõppeasutuste õpilaste praktika on õpetamise ja kasvatamise tähtis koostisosa. Praktika ajal saavad õpilased oskusi tööks spetsialistina, tehnilistel, põllumajanduslikel ja teistel erialadel aga peale selle veel ühe töölikutseala, millele vastavalt antakse sätestatud korras kvalifikatsioon (järk, klass, kategooria).

Praktika toimub vastavalt keskeriõppeasutuste õpilaste praktika põhimäärusele, mille kinnitab NSV Liidu Kõrg- ja Keskerihariduse Ministerium.

§ 52. Kvalifikatsiooni ja diplomi andmine

Isikutele, kes on lõpetanud keskeriõppeasutuse, antakse kvalifikatsioon vastavalt saadud erialale, diplom ja ettenähtud vormi kohane rinnamärk.

Isikutele, kes on lõpetanud keskeriõppeasutuse, saavutanud suurt edu õpingutes ja paistnud silma ühiskondlikus töös, antakse kiitusega diplom.

VII osa

KÕRGHARIDUS

§ 53. Kõrgkoolid

Kõrgharidust antakse ülikoolides, instituutides, akadeemiates, tehaste tehnikakõrgkoolides ja muudes õppeasutustes, mis on sätestatud korras arvatud kõrgkoolide hulka.

Kõrgkoolides toimub spetsialistide ettevalmistamine päeva-, õhtu- ja kaugõppe vormis.

Kõrgkoolides võidakse kehtestada lühendatud õppeaeg isikutele, kes on lõpetanud keskeriõppeasutuse erialal, mis vastab kõrgkoolis õppimiseks valitule.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alusetele» tegutsevad kõrgkoolid NSV Liidu kõrgkoolide põhimääruse alusel, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu, ja põhikirja alusel, mille töötab vastavalt mainitud põhimäärusele välja iga kõrgkool ning kinnitab ministerium, riiklik komitee või keskasutus, kelle alluvuses on kõrgkool.

§ 54. Kõrgkoolide peamised ülesanded

Kõrgkoolide peamised ülesanded on:

valmistada ette kõrgharidusega, kõrgkvalifikatsiooniga spetsialiste, kes valdavad marksismi-leninismi teooriat, kellel on põhjalikud ja kind-

lad teoreetilised teadmised, praktilised vilumused erialal ja nüüdisaegne majanduslik mõtlemine, kes on võimelised kasutama teadus- ja tehnika-revolutsiooni saavutusi, osalema sotsiaal-majandusliku ja teaduslik-tehnilise progressi kiirendamise abinõude väljatöötamises ja rakendamises ning tegema organiseerimis-, juhtimis-, ühiskondlik-poliitilist ja kasvatus-tööd;

kasvatada üliõpilasi ideeliselt veendunud aktiivseteks kommunistliku ühiskonna ehitajateks, kellel on kõrged kodaniku- ja kõlbelised omadused, kollektivistideks, patriootideks ja internatsionalistideks, kes on valmis sotsialistliku isamaa kaitseks;

kasvatada vastutustundlikku, loovat suhtumist õpingutesse ja töösse, distsipliini, organiseeritust ja kõrget kultuursust, hoidlikku suhtumist sotsialistlikku omandisse; teha ökoloogilist kasvatus-tööd;

teha õiguskasvatus-tööd, kujundada teadlikku suhtumist ühiskondliku kohusesse, NSV Liidu kodanike õigustesse ja kohustustesse;

kujundada head esteetilist maitset;

kasvatada üliõpilasi kehaliselt, tugevdada nende tervist;

tagada üliõpilaste igakülgne, harmooniline areng;

teha teaduslikku uurimistööd, mis soodustab spetsialistide ettevalmistamise kvaliteedi tõusu, sotsiaal-majanduslikku ja teaduslik-tehnilist progressi, võtta aktiivselt osa selle uurimistöö tulemuste praktikasse juurutamises;

valmistada ette teaduslik-pedagoogilist ja teadlaskaadrit ning tõsta selle kvalifikatsiooni;

tõsta pedagoogiliste töötajate ja teiste kõrgharidusega rahvamajanduse spetsialistide kvalifikatsiooni;

koostada õpikuid ja valmistada õppevahendeid.

§ 55. Kõrgkooli astumise õigus

Eesti NSV kõrgkooli astumise õigus on NSV Liidu kodanikel, kellel on keskharidus, olenemata sellest, mis tüüpi õppeasutuses see on omandatud.

Vastuvõtt kõrgkoolidesse toimub eeskirjade kohaselt, mille kinnitab NSV Liidu Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeerium. Kõrgkooli astuvaltele isikutele esitatavad nõuded peavad vastama õppeasutustes antava üldkeskhariduse sisule ja tasemele.

§ 56. Kõrgkoolide üliõpilaste praktika ja kõrgkooli lõpetanute stažööripraktika

Kõrgkoolide üliõpilaste praktika on õpetamise ja kasvatamise tähtis koostisosa ning toimub vastavalt NSV Liidu Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeeriumi poolt kinnitatavale kõrgkoolide üliõpilaste praktika põhimäärusele.

Praktiliste vilumuste täiustamiseks teevad kõrgkooli lõpetanud läbi stažööripraktika oma erialal vastavate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide administratsiooni juhtimisel ning kõrgkooli kontrolli all.

§ 57. Kvalifikatsiooni ja diplomi andmine

Isikutele, kes on lõpetanud kõrgkooli, antakse kvalifikatsioon vastavalt saadud erialale, diplom ja ettenähtud vormi kohane rinnamärk.

Isikutele, kes on lõpetanud kõrgkooli, saavutanud suurt edu õpingutes ja paistnud silma ühiskondlikus töös, antakse kiitusega diplom.

§ 58. Rahvamajanduse spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmine

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste» toimub rahvamajanduse spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmine plaanilisel alusel kvalifikatsiooni tõstmise instituutides, kõrgkoolide kvalifikatsiooni tõstmise teaduskondades, ministeeriumide ja keskasutuste, eesrindlike ettevõtete, teadusliku uurimise ning projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide ning kõrg- ja keskeriõppeasutuste juures korraldatavatel kvalifikatsiooni tõstmise kursustel, samuti teistes asutustes ja organisatsioonides NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kindlaksmääratavas korras. Üldmetoodiliselt juhib rahvamajanduse spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmist NSV Liidu Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeerium.

Kõrgharidusega rahvamajanduse spetsialistide kaadri täiendusõpe teaduse ja tehnika uutes, perspektiivsetes suundades toimub kõrgkoolide juures asuvates teaduskondades, mida selleks moodustab NSV Liidu Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeerium.

VIII osa

KOOLIVÄLINE KASVATUS

§ 59. Kooliväline kasvatustöö

Laste ja noorte kommunistlikuks kasvatamiseks, mitmekülgsete huvide ja võimete arendamiseks, neisse töö- ja ühiskondliku tegevuse harjumuste sisendamiseks, nende kutseunitsuse korraldamiseks, neis iseseisvuse, vastutustunde, teadmisanu ning teadus-, tehnika-, kunsti- ja kirjandushuvi kujundamiseks, nende sõjalis-patriootiliseks kasvatamiseks, vaba ja puhkeaja arukaks sisustamiseks ning tervise tugevdamiseks on Eesti NSV-s loodud ja areneb üldkättesaadavate koolivälise asutuste võrk, samuti tehakse elukohajärgset kasvatustööd.

Koolivälist kasvatustööd teevad koolivälised asutused koos üldhariduskoolide, keskeriõppeasutuste, kutsekoolide ning perekonnaga. Koolivälise kasvatustöö läbiviimises osalevad riiklikud ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kolhoosid ning muud kooperatiiv-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid, loomingu- ja teised ühiskondlikud organisatsioonid, samuti massiteabevahendid.

§ 60. Koolivälised asutused

Riigiorganid, riiklikud ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kolhoosid, muud kooperatiiv-, ametiühingu-, komsomoli- ja teised ühiskond-

likud organisatsioonid rajavad sätestatud korras pioneeride ja koolinoorte paleesid ja maju, laste- ja noorteraamatukogusid, kultuuripaleesid ja -maju, spordipaleesid, kutsekoolide õpilaste tehnikamaju, noorte tehnikute, naturalistide ja turistide maju ja klubisid, lasteraudteid, spordikoole, pioneerilaagreid, töö- ja puhkelaagreid ning teisi kooliväliseid asutusi.

Laste ja noorte ulatuslikuks hõlmamiseks elukohajärgse kasvatus- tööga areneb laste ja noorukite huvialaklubide, tehnika- ja kunstiringide ja spordisektsioonide võrk ning kasutatakse muid koolivälise kasvatus- vorme.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alus- tele» kinnitatakse koolivälise asutuste nomenklatuur NSV Liidu Minist- rite Nõukogu poolt kindlaksmääratavas korras. Elukohajärgsete laste- ja noorukiteklubide töö organiseerimise ja materiaalse tagamise korra mää- rab kindlaks Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

Lastele ja noorukitele mitmesugustes kunstiliikides sihikindla õpetuse andmiseks luuakse sätestatud korras muusika-, kunsti- ja muid koole.

§ 61. Koolivälise kasvatustöö korraldamine

Kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed juhivad kooli- välist kasvatust, koordineerivad koolivälise asutuste tööd, olenemata nende alluvusest, ning täiustavad kooli kui mikrorajoonis õpilastega teh- tava kasvatustöö keskuse tegevust; võtavad meetmeid koolivälise kasva- tuse materiaal-tehnilise baasi arendamiseks, igas rajoonis ja linnas mit- mesuguste tegevussuundadega koolivälise asutuste kompleksi loomiseks ning elukohtades mängu- ja spordiväljakute rajamiseks; eraldavad ela- mumassiivides tööks laste ja noortega ruume ning tagavad nende ruu- mide sisustamise. Niisugused ruumid nähakse ette elamukvartalite projek- teerimisel ja hoonestamisel.

Klubisid, paleesid, kultuurimaju, staadione, basseine ning spordisaale ja -väljakuid, mis kuuluvad ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele, antakse sätestatud korras üldhariduskoolide, kutsekoolide ja keskeri- õppeasutuste õpilastele tasuta kasutamiseks.

IX osa

ÕPILASTE JA ÜLIÕPILASTE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

§ 62. Õpilaste ja üliõpilaste õigused

Vastavalt NSV Liidu konstitutsioonile ja Eesti NSV konstitutsioonile tagatakse õpilastele ja üliõpilastele tasuta hariduse andmine kõigis hari- dusliikides.

Maksimaalselt soodsate õpetamis- ja kasvatamistingimuste loomiseks on NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusega õpilastele ning üliõpilastele antud vastavad õigused ja soodustused.

Õpilastel ja üliõpilastel on õigus tasuta kasutada õppekabinette ja -laboratooriume, auditooriume, raamatukogusid, lugemissaale ning teisi õppe- ja abiõpperuume, klubisid, kultuurimaju ning muid õppe- ja kasvatusasutuste kultuuri- ja olmeobjekte, samuti spordibaase ja -rajatisi, sporditarbeid ja muud õppeasutuste inventari.

Sätetatud korras tagatakse õppeasutustes õpilastele ja üliõpilastele stipendiumid, toetused, elamine ühiselamutes ja internaatides ning arstiabi, neil on õigus soodustushinnaga või tasuta sõidule transpordivahendites ja muule materiaalsele abile. Töö kõrvalt õppijatel on õigus lisapuhkusele töökohas, lühendatud töönädalale ja teistele soodustustele.

Õpilaste ja üliõpilaste tootmisõppe, praktika ning ühiskonnakasuliku tootva töö korraldamisel tagatakse neile tervislikud ja ohutud töötingimused.

Õpilased ja üliõpilased võtavad oma ühiskondlike organisatsioonide kaudu osa õpetamise ja ideelise kasvatamise täiustamisest, ühiskonnakasuliku tootva töö ja teadusliku uurimistegevuse korraldamisest, õppe- edukuse, distsipliini, stipendiumide määramisest ning teiste õpilaste ja üliõpilaste õpingute, töö, kultuurse käitumise, olme ja puhkuse küsimusi puudutavate otsuste arutamisest ning sätetatud korras ka vastuvõtmisest.

Isikutele, kes on lõpetanud kutsekeskkooli, keskeri- või kõrgõppeasutuse, tagatakse töö vastavalt omandatud kutsealale (erialale) ja kvalifikatsioonile. Üldharidusliku keskkooli lõpetanud isikutele osutavad tööle asumisel kaasabi kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed.

§ 63. Õpilaste ja üliõpilaste kohustused

Õpilaste ja üliõpilaste kohus ja kohustus on olla sotsialistliku kodumaa väärilised kodanikud, tunda ja järgida NSV Liidu konstitutsiooni ja Eesti NSV konstitutsiooni, austada NSV Liidu vappi, lippu, hümnit ja Eesti NSV vappi, lippu, hümnit, järjekindlalt kujundada endas kommunistlikke veendumusi ja oskust neid kaitsta, olla ustav Kommunistliku Partei ja nõukogude rahva revolutsiooni-, töö- ja lahingutraditsioonidele, kasvata endas seltsimehelikkuse ja kollektivismi tunnet ning osaleda aktiivselt ühiskondlikus elus.

Õpilased ja üliõpilased on kohustatud:

järjekindlalt ja põhjalikult omandama teadmisi ja praktilisi vilumusi, arendama oma võimeid, kujundama endas oskust iseseisvalt teadmisi täiendada ja neid praktikas kasutada;

osaleda ühiskonnakasulikus tootvas töös ja iseteenindamises, täitma õppe- ja kasvatusasutuse sisekorra eeskirju (õpilasreegleid), olema distsiplineeritud ja organiseeritud, järgima tervislikke eluviise ning tõstma oma kultuuritaset;

hoidma ja kindlustama sotsialistlikku omandit, hoidma loodust ja kaitsma selle rikkusi, täitma kõrvalekaldumatult Nõukogude seadusi ja austama sotsialistliku ühiselu reegleid, suhtuma leppimatult ühiskonnavastastesse ilmingutesse;

tugevdama oma tervist, tegelema kehakultuuriga ja valmistama end sotsialistliku isamaa kaitseks.

X o s a

**PEDAGOOGILINE KAADER. PEDAGOOGILINE TEGEVUS.
HARIDUSTÖÖTAJATE KUTSEALASED ÕIGUSED JA KOHUSTUSED****§ 64. Pedagoogiline tegevus**

Tööle koolieelsetes ja koolivälistes lasteasutustes, üldhariduskoolides, kutsekoolides, keskeri- ja kõrgõppeasutustes ning muudes õppe- ja kasvatusasutustes võetakse kasvatajana, õpetajana, õppejõududena, tootmisõppe meistritena ja teiste pedagoogiliste (insener-pedagoogiliste, teaduslik-pedagoogiliste) töötajana isikuid, kellel on vastav haridus ja kutseettevalmistus.

Pedagoogilise meisterlikkuse täiustamiseks, loomeinitsiatiivi arendamiseks ja vastutuse suurendamiseks ülesannete täitmise eest atesteeritakse süstemaatiliselt koolieelsete lasteasutuste, üldhariduskoolide ning kutsekoolide, keskeri- ja teiste õppe- ja kasvatusasutuste pedagoogilisi töötajaid. Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustele» määratakse atesteerimisele kuuluvate pedagoogiliste töötajate loetelu kindlaks korras, mille kehtestab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

Kõrgkoolide professorite ja teiste õppejõudude vakantsed ametikohad täidetakse ettenähtud korras konkursi alusel kindlaks ajavahemikuks, kusjuures järgnevalt kuuluvad nendel kohtadel olevad isikud ümbervalimisele.

Kui leitakse, et pedagoogilist tööd tegevad isikud ei vasta oma ametikohale kas mitteküllaldase kvalifikatsiooni või tervisliku seisundi tõttu, mis takistab pedagoogiliste ja kasvatusfunktsioonide täitmist, samuti amoraalse teo toimepanemise puhul, mis ei sobi kokku pedagoogilise tegevuse jätkamisega, vabastatakse nad pedagoogilisest tööst NSV Liidu ja Eesti NSV tööseadusandlusega sätestatud korras.

§ 65. Pedagoogilise kaadri ettevalmistamine

Pedagoogilise kaadri ettevalmistamine õppe- ja kasvatusasutustele toimub ülikoolides, instituutides ja teistes kõrgkoolides, mõnedel erialadel aga keskeriõppeasutustes.

Pedagoogilise kaadri ettevalmistamine on kutsutud rahuldama õppe- ja kasvatusasutuste vajadust pedagoogiliste töötajate järele, kellele on omased kõrge ideeline ja professionaalne tase, erk kodanikukohuse tunne, kõlbeline puhtus, lai eruditsioon ja kultuursus, kes on võimelised lastele ja noortele eeskuju andma ning olema valmis ülesannete lahendamiseks, mis seisavad hariduse ees, sotsialismi täiustamise ja teaduslik-tehnilise progressi kiirendamise tingimustes.

§ 66. Teaduslik-pedagoogilise ja teadlaskaadri ettevalmistamine

Teaduslik-pedagoogilise ja teadlaskaadri ettevalmistamise peamine vorm on aspirantuur, mis on organiseeritud kõrgkoolide ja teadusliku uurimise asutuste juurde.

Aspirantuuri võetakse vastu NSV Liidu kodanikke, kellel on kõrgharidus.

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustele» kinnitatakse aspirantuuri põhimäärus NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kehtestatud korras.

§ 67. Pedagoogiliste töötajate kvalifikatsiooni tõstmine ja täiendusõpe

Pedagoogiliste töötajate kvalifikatsiooni tõstmine ja täiendusõpe toimub õpetajate täiendusinstituutides, kvalifikatsiooni tõstmise instituutides, kõrgkoolide kvalifikatsiooni tõstmise teaduskondades, eesrindlike ettevõtete juures korraldatavatel kvalifikatsiooni tõstmise kursustel ja teadusliku uurimise asutustes, samuti teistes asutustes ja organisatsioonides.

Üldhariduskoolidele, kutsekeskkoolidele ning teistele õppe- ja kasvatusasutustele valmistatakse juhtivat pedagoogilist kaadrit ette kõrgharidusega ja pedagoogilise töö kogemustega isikute hulgast.

Pedagoogiliste töötajate kvalifikatsiooni tõstmisel ja täiendusõppe korraldamisel ning õppe- ja kasvatusasutustele juhtiva pedagoogilise kaadri ettevalmistamisel ja kvalifikatsiooni tõstmisel tehtava töö organiseerimine on pandud vastavatele NSV Liidu hariduse riikliku juhtimise organitele, samuti ministeeriumidele, riiklikele komiteedele ja keskasutustele, kelle alluvuses on õppe- ja kasvatusasutusi.

§ 68. Pedagoogiliste töötajate kutsealased õigused ja kohustused

Pedagoogiliste töötajate kutsealased õigused ja kohustused on kindlaks määratud «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse alustega», teiste NSV Liidu seadusandlike aktidega hariduse alal, käesoleva seadusega ja teiste Eesti NSV seadusandlike aktidega hariduse alal, vastavate õppe- ja kasvatusasutuste põhimäärustega, põhikirjadega, sisekorra (töösisekorra) eeskirjadega ning teiste nimetatud asutustes kehtivate põhimääruste ja eeskirjadega.

Õpetajate ja teiste pedagoogiliste töötajate kutsealaseid õigusi, au ja väarikust kaitseb seadus.

Riigiorganid, ametiühingu-, komsomoli- ja teised ühiskondlikud organisatsioonid, töökollektiivid ja massiteabevahendid, samuti kodanikud aitavad igati kaasa õpetajate ning teiste pedagoogiliste töötajate osatähtsuse, autoriteedi ja prestiiži tõstmisele.

§ 69. Haridustöötajatele antavad soodustused ja eelised

Vastavalt NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusele saavad haridustöötajad riigi kulul tasutavat pikendatud puhkust, maal ning töölisalevites (alevites) tasuta elamispinna koos kütte ja valgustusega, eeliseid elamispinna andmisel, pensionikindlustuse alal ning muid soodustusi ja eeliseid.

§ 70. Pedagoogilistele ja teistele haridustöötajatele kutsealaste kohustuste täitmiseks tingimuste tagamine

Eesti NSV Ministrite Nõukogu, kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed, haridusorganid ja -asutused, ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused tagavad pedagoogiliste ja teiste haridustöötajate

jate edukaks tööks ja kvalifikatsiooni järjekindlaks tõstmiseks tingimuste loomise ning neile seadusega ettenähtud soodustuste ja eeliste andmise; võtavad meetmeid pedagoogilise kaadri kinnistamiseks; hoolitsevad pidevalt selle kaadri töö ja tööaja õige kasutamise eest, lubamata nimetatud isikute eemalekiskumist otseste kohustuste täitmisest, töö- ja olmetingimuste parandamise, arstiabi tagamise, sanatooriumi- ja kuurortravi ning puhkuse eest.

§ 71. Haridustöötajate autasustamine eriliste teenete eest

Eriliste teenete eest sirguva põlvkonna õpetamisel ja kasvatamisel ning tööliiskaadri ja spetsialistide ettevalmistamisel esitatakse haridustöötajaid sätestatud korras:

autasustamiseks NSV Liidu ordenite ja medalitega;

NSV Liidu ja Eesti NSV aunimetuste saamiseks;

autasustamiseks nimeliste medalite, medalite ja eesrindlasemärkidega, mis NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusega on haridustöötajatele sisse seatud;

autasustamiseks Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

XI osa

VANEMATE JA NEID ASENDAVATE ISIKUTE ÕIGUSED NING KOHUSTUSED LASTE KASVATAMISEL JA ÕPETAMISEL

§ 72. Vanemate ja neid asendavate isikute õigused

Vanematel ja neid asendavatel isikutel on õigus:

sätestatud korras paigutada lapsi nende kasvatamiseks ja õpetamiseks koolieelsetesse lasteasutustesse, üldhariduskoolidesse, kutsekeskkoolidesse ja keskeriõppeasutustesse;

võtta osa laste õpetamise ja kasvatamise küsimuste arutamisest, samuti klassivälise (õppevälise) ja koolivälise kasvatustöö ning tervistustöö tegemisest õppe- ja kasvatusasutustes, kus nende lapsi õpetatakse ja kasvatatakse;

valida ja olla valitud lastevanemate komiteedesse ja nõukogudesse ning teistesse õppe- ja kasvatusasutuste juures asuvatesse ühiskondliku omaalgatuse organitesse.

§ 73. Vanemate ja neid asendavate isikute kohustused

Vastavalt NSV Liidu konstitutsioonile ja Eesti NSV konstitutsioonile on Eesti NSV kodanikud kohustatud hoolitsema laste kasvatamise eest, valmistama neid ette ühiskonnakasulikuks tööks ja kasvatama nad sotsialistliku ühiskonna vääriks liikmeteks.

Vanemad ja neid asendavad isikud on kohustatud:

kasvatama lapsi kõrge kommunistliku kõlbluse, kodumaa-armastuse, humanismi, seltsimehelikkuse, kollektivismi, vanemate inimeste austamise, sotsialistlikku omandisse ja loodusesse hoidliku suhtumise vaimus; harjutama neid korra, distsipliini ja organiseeritusega, Nõukogude sea-

duste ja sotsialistliku ühiselu reeglite järgimisega; arendama lastes isikliku hügieeni ja tööharrumusi, valmistama neid ette ühiskonnakasulikuks tegevuseks; hoolitsemata nende esteetilise ja kehalise arengu ning tervise tugevdamise eest;

paigutama lapsed nende kooliealiseks saamiseks üldhariduskooli, tagama õpilaste kooliskäimise, lubamata neil ilma mõjuva põhjuseta tunde vahele jätta;

looma vajalikud tingimused selleks, et lapsed saaksid õigel ajal üldkesk- ja kutsehariduse ning soodustama nende osavõttu ühiskonnakasulikust tootvast tööst.

Laste kasvatamine perekonnas peab olema orgaaniliselt ühendatud nende kasvatamisega koolides ja teistes õppeasutustes, koolieelsetes ja koolivälistes asutustes ning toimuma ametiühingu-, komsomoli- ja teiste ühiskondlike organisatsioonide aktiivsel kaasabil. Töökollektiivid osalevad tingimuste loomises, mis soodustavad perekonna tugevdamist ja laste paremat kasvatamist, annavad vanematele ja neid asendavatele isikutele sellealast abi.

§ 74. Pedagoogiliste teadmiste levitamine elanike hulgas

Haridusorganid ja -asutused tagavad koos teadus- ja kultuuriorganite ning -asutustega, pedagoogiliste ühingute ja teiste ühiskondlike organisatsioonidega massiteabevahendite kaasabil pedagoogiliste teadmiste levitamise elanike hulgas ning osutavad vanematele ja neid asendavatele isikutele pedagoogilist abi laste kasvatamisel.

XII osa

HARIDUSASUTUSTE ÕPPE-MATERIAALBAAS

§ 75. Õppe- ja kasvatusasutuste hooned

Õppe- ja kasvatusasutuste hooneid ehitatakse sätestatud korras kinditatud projektide järgi ning kasutatakse ainult otsesel eesmärgil.

§ 76. Haridusasutuste õppe-materiaalbaasi arendamine

Haridusasutuste õppe-materiaalbaasi arendamine ja tugevdamine toimub riigieelarve summade, samuti majandusliku ja sotsiaalse arengu plaanides ettenähtavate kapitaalmahutuste arvel.

Riiklikud ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kolhoosid ning muud kooperatiiv-, ametiühingu-, komsomoli- ja teised ühiskondlikud organisatsioonid võtavad sätestatud korras osa õppe- ja kasvatusasutuste õppe-materiaalbaasi arendamisest ja tugevdamisest ning õppe- ja kasvatusasutuste õppehoonete, ühiselamute, teiste rajatiste ja ruumide ehitamisest, remontimisest ja sisustamisest.

XIII o s a

VASTUTUS HARIDUSSEADUSANDLUSE RIKKUMISE EEST

§ 77. Vastutus haridusseadusandluse rikkumise eest

Ametiisikud ja kodanikud, kes on rikkunud seadusandlust noortele üldise keskkhariduse andmise kohta, kooli kirikust lahutamise kohta või toime pannud muid seadusandluse rikkumisi hariduse valdkonnas, kannavad vastutust, mis on sätestatud NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusega.

XIV o s a

VÄLISRIIKIDE KODANIKE JA KODAKONDSUSETA ISIKUTE ÕIGUS
HARIDUSE SAAMISELE EESTI NSV-s.
RAHVUSVAHELISED LEPINGUD

§ 78. Välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute õigus hariduse saamisele Eesti NSV-s

Välisriikide kodanikel ja kodakondsuseta isikutel, kes elavad NSV Liidu territooriumil, on õigus hariduse saamisele Eesti NSV-s võrdselt Nõukogude kodanikega NSV Liidu seadusandlusega sätestatud korras.

§ 79. Rahvusvahelised lepingud

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide haridusseadusandluse aluste», kui NSV Liidu rahvusvahelise lepinguga on sätestatud teistsugused eeskirjad kui need, mis sisalduvad NSV Liidu haridusseadusandluses, siis rakendatakse rahvusvahelise lepingu eeskirju.

Samasugune kord kehtib Eesti NSV haridusseadusandluse suhtes, kui Eesti NSV rahvusvahelises lepingus on sätestatud teistsugused eeskirjad kui need, mis on ette nähtud Eesti NSV haridusseadusandlusega.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

262 Õiguskorra ja seaduslikkuse olukorrast ning nende tugevdamise abinõudest vabariigis

Ära kuulunud ja läbi arutanud Eesti NSV prokuröri rahvasaadik K. Kimmeli ettekande, märgib Eesti NSV Ülemnõukogu, et elluviidud abinõude tulemusena on seaduslikkus ja õiguskord vabariigis tugevnenud. Rea viimaste aastate jooksul on peatunud kuritegude kasv. Järjekindlalt väheneb raskete kuritegude arv. Vabariigis on rohkesti ettevõtteid, organisatsioone, majandeid ja asulaid, kus raskeid kuritegusid ei esine või esineb harva. Positiivselt on ühiskondliku korra kindlustamisele mõjunud joomarlus- ja alkoholismivastase võitluse tõhustamise abinõud ning mittemõistete tulude vastu peetava võitluse kohta käivad seadused.

Samal ajal ei vasta õiguskorra ja seaduslikkuse olukord veel NLKP XXVII kongressi suunistest tulenevatele nõuetele. Endiselt on levinud riigi ja ühiskonna vara riisumise, ebamajanduslikkuse, pillamise, riigi petmise, mittekvaliteetse toodangu väljalaskmise juhud, mitmelaadsed ametialased kuritarvitused, muud riikliku distsipliini rikkumise nähud. Säästlik ja kokkuhoidlik suhtumine rahva varasse pole veel kujunenud rahvamajanduse kõigi harude majandustegevuse normiks.

Muret tekitab kuritegevus, eriti omakasuliste kuritegude suur arv. Ei vähene, vaid isegi suureneb korterivarguste arv, levinud on mootorsõidukite ärandamine. Erilist muret tekitab alaealiste kuritegevus, mis suurel määral on tingitud järelevalvetusest. Viimastel aastatel on iga kuues kuritegu toime pandud alaealiste poolt või nende osavõtul. Tähelepanu äratav kurjategijate iga: ligemale 60% neist on alla 30-aastased.

Kõik see annab tunnistust olulistest vajakajäämistest riikliku ja majandusliku juhtimise organite tegevuses korra ja distsipliini kindlustamisel, õiguserikkumiste eest vastutuse vältimatuse printsiibi tagamisel, range nõudlikkuse puudumisest. Nõrk on profülaktiline töö. Tõsiseid puudusi on kontroll-revisjoniorganite, kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede, töökollektiivide ja õiguskaitseorganite töös. Mitte kõikjal pole veel sisse seatud kindlat korda joomarlusvastase seadusandluse täitmiseks. Kohalikud siseasjade organid ja täitevkomiteed võitlevad loiult ühiskonnavastase parasiitliku eluviisiga isikute vastu. Vajaka jääb aktiivsusest võitluses alaealiste järelevalvetuse vastu.

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Vabariigi ministeeriumide ja ametkondade, ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juhtidel:

1.1. Rakendada otsustavaid abinõusid riikliku distsipliini mis tahes rikkumiste tõkestamiseks ja kõrvaldamiseks rahvamajanduses, kindlustada loodusvarade, materiaalse väärtuste ja rahaliste vahendite säästlik ja kokkuhoidlik kasutamine, rangelt tõkestades iga laadi kõrvalekaldumisi seaduse nõuetest. Isikliku eeskuju najal kasvatada alluvaid seadusest lugupidamise ja seaduslikkuse range järgimise vaimus. Maksimaalselt kasutada NSV Liidu seadust «Töökollektiividest ning nende osatähtsuse tõstmisest ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhtimises» võitluses distsipliini ja korra kindlustamisel.

1.2. Tagada, et igal materiaalse kahju tekitamise juhul toimuks selle põhjuste selgitamiseks ametkondlik juurdlus, koostataks motiveeritud kokkuvõte, mille alusel otsustatakse kahju süüdlastelt sissenõudmine või tootiskuludesse kandmine.

1.3. Mitte nõrgendada võitlust joomarluse, muidusöömise ja mitte-töiste tulude vastu, otsustavalt kõrvaldada kõik see, mis neid negatiivseid nähte soodustab.

2. Kohalikel rahvasaadikute nõukogudel ja nende täitevkomiteedel saavutada murrang töös oma konstitutsiooniliste kohustuste täitmisel

õiguskorra ja seaduslikkuse kindlustamiseks teenindataval territooriumil. Suurendada nõukogude alatiste komisjonide ja täitevkomiteede juures asuvate komisjonide ning vabatahtlike rahvamalevate töö tegusust ja tulemuslikkust. Süstemaatilisel analüüsid ettevõtete ja organisatsioonide juhtide tegevust distsipliini ja korra kindlustamisel tootmises, samuti täitevkomiteede osakondade ja valitsuste juhatajate ning täitevkomiteede juures asuvate komisjonide tegevust neile õiguskorra tugevdamisel pandud kohustuste täitmisel.

Korrastada aastail 1986—1987 trepikojad, keldrid, pööningud ja teised mitteeluruumid, varustades need lukustamisvahenditega.

3. Õiguskaitseorganitel tõsta kogu oma tegevuse taset võitluses kuritegude ja muude õiguserikkumiste vastu, maksimaalselt arvestada reaalsel olukorda küsimuste püstitamiseks õiguserikkumiste ärahoidmise eesmärgil. Pöörata erilist tähelepanu mittetõiste tulude vastu peetava võitluse kohta käiva seadusandluse täitmisele.

4. Eesti NSV Siseministeeriumil otsustavalt parandada oma tööd kuritegude avastamisel, pidades seda vabariigi siseasjade organite üheks tähtsamaks ülesandeks. Täiustada posti- ja patrullteenistust, suurendada selle mõju korra kindlustamisel tänavatel ja teistes avalikes kohtades. Tugevdada sel alal koostööd rahvamalevatega. Rangelt jälgida joomarlusvastase seadusandluse rikkumise ja mittetõise tulu saamise eest määratud administratiivkaristuste täitmist.

5. Eesti NSV Ülemkohtul ja Eesti NSV Justiitsministeeriumil tõsta kohtute tegevuse efektiivsust sotsialistliku seaduslikkuse tugevdamisel, kodanike õiguste kaitsel ja võitluses kuritegevuse vastu. Järjekindlalt tagada diferentseeritud, seaduses ettenähtud kõiki asjaolusid arvesse võt-
tev lähenemine kriminaalkaristuste kohaldamisele.

6. Eesti NSV Justiitsministeeriumil rakendada abinõud õiguslase töö parandamiseks rahvamajanduses, meetoodilise juhtimise täiustamiseks ning riiklike organite ja ühiskondlike organisatsioonide tegevuse paremaks koordineerimiseks õigusteadmiste levitamisel ja elanikkonnale seadusandluse selgitamisel, õiguskasvatulike ja profülaktiliste abinõude elluviimiseks alaealiste seas.

7. Soovitada Eesti NSV Prokuratuuril ja tema kohalikel organitel osutada suuremat tähelepanu prokurörijärelevalve efektiivsuse tõstmisele seaduste kõrvalekaldumatute täitmise üle kõigi ministeeriumide ja ametkondade, ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste, ametiisikute ja kodanike poolt.

Seaduslikkuse üle kõrgeimat järelevalvet teostades kompromissitult tõkestada mis tahes kõrvalekaldumisi seaduse nõuetest, eriti kolkulise ilminguid, katseid rikkuda seaduslikkuse selliseid alusprintsiipe nagu seaduste üldkohustuslikkus, kodanike võrdsus seaduse ees ja seaduslikkuse ühtsus.

8. Eesti NSV Ministrite Nõukogul:

8.1. Organiseerida vastavalt Eesti NSV linnade ja rajoonide nõudmistele domofonide ja teiste lukustamisvahendite tootmine elamute ja abiruu-

mide jaoks, samuti ärandamisvastaste vahendite tootmine individuaalauto-
de valdajate jaoks.

8.2. Kehtestada range kontroll käesoleva otsuse täitmise üle kõigi
riikliku ja majandusliku juhtimise organite, linnade ja rajoonide rahvasaa-
dikute nõukogude täitevkomiteede poolt.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 27. juunil 1986.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

263 Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute R. Albergi, A. Lunina, L. Merendi ja A. Raapi arupärimisest abinõude rakendamise kohta Peipsi-äärse piirkonna ning Kihnu, Ruhnu ja Vormsi saare kompleksse majandusliku ja sotsiaalse arengu kiirendamiseks

Ära kuulanud Eesti NSV Ministrite Nõukogu vastuse rahvasaadikute
arupärimisele abinõude rakendamise kohta Peipsi-äärse piirkonna ning
Kihnu, Ruhnu ja Vormsi saare kompleksse majandusliku ja sotsiaalse
arengu kiirendamiseks, mille esitas Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe
asetäitja, Eesti NSV Riikliku Plaanikomitee esimees G. Tõnspöeg, Eesti
Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Võtta teadmiseks, et Eesti NSV Ministrite Nõukogu on põhiliselt
rakendanud ellu kavandatud abinõud Peipsi-äärse piirkonna ning Kihnu,
Ruhnu ja Vormsi saare kompleksse majandusliku ja sotsiaalse arengu ta-
gamiseks, kuid esineb veel teatud mahajäämust üksikute meetmete ellu-
viimisel ning täitmata on Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 26. sep-
tembri 1985. a. otsus «Kihnu, Ruhnu ja Vormsi külanõukogu töö kohta oma
saare kompleksel majanduslikul ja sotsiaalsel arendamisel» p. 2.2. Ruhnu
saare kompleksse majandusliku ja sotsiaalse arendamise programmi ka-
vandamise ja ellurakendamise kohta.

2. Eesti NSV Ministrite Nõukogul ning Tartu, Põlva, Jõgeva, Kohtla-
Järve, Haapsalu ja Pärnu rajooni rahvasaadikute nõukogudel ja nende täi-
tevkomiteedel kindlustada Peipsi-äärse piirkonna, Kihnu, Ruhnu ja Vormsi
saare kompleksse majandusliku ja sotsiaalse arengu tagamiseks kavanda-
tud abinõude tingimusteta täitmine ning selle arengu kiirendamiseks leida
aastaplaanide projektide koostamisel võimalusi täiendavate meetmete ra-
kendamiseks.

3. Kallaste ja Mustvee linnanõukogul ning Peipsi-äärse piirkonna,
Kihnu, Ruhnu ja Vormsi külanõukogul aktiivselt kasutada seadusega
antud volitusi sotsiaalse arengu kiirendamiseks oma territooriumil ning
kõrgemalseisvate organite vastavate otsuste ja määruste täitmise taga-
miseks.

4. Eesti NSV Ehitusministeeriumil ja Vabariiklikul Koondisel «Eesti Kolhoosiehitus», arvestades NLKP XXVII kongressi püstitatud nõuet maa sotsiaal-majandusliku arengu kiirendamise kohta, kindlustada Peipsi-äärses piirkonnas ning Kihnul, Ruhnul ja Vormsil ehitamiseks ettenähtud objektide tähtaegne ja kvaliteetne eksploatatsiooni andmine.

5. Eesti NSV Ministrite Nõukogul informeerida Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi käesoleva otsuse täitmisest 1989. aastal.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 27. juunil 1986.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

264 Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute V. Hallmäe ja I. Miti informatsioonide kohta oma saadikukohustuste täitmisest

Ara kuulunud Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute V. Hallmäe ja I. Miti informatsiooni oma saadikukohustuste täitmisest, Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Võtta teadmiseks Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute V. Hallmäe ja I. Miti informatsioonid oma saadikukohustuste ning Eesti NSV Ülemnõukogu ja tema organite otsuste ja ülesannete täitmisest.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 27. juunil 1986.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

265 Eesti NSV Ülemnõukogu ja tema organite poolt NLKP XXVII kongressi otsuste elluviimise plaani kohta

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Rahvasaadikutele, Eesti NSV Ülemnõukogu alatistel komisjonidel, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumil, Eesti NSV Ministrite Nõukogul, vabariigi ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja ametkondadel, kohalikel rahvasaadikute nõukogudel, ettevõtetal, asutustel ja organisatsioonidel võtta kõrvalekaldumatuks täitmiseks NLKP XXVII kongressi otsused.

2. Kinnitada Eesti NSV Ülemnõukogu ja tema organite poolt NLKP XXVII kongressi otsuste elluviimise plaan.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 27. juunil 1986.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS

266 Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste kinnitamise kohta

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Kinnitada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused:

18. detsembrist 1985 «Eesti NSV tsiviilprotsessi koodeksi» täiendamise kohta»;

24. detsembrist 1985 «Eesti NSV Metsa- ja Puidutööstuse Ministeeriumi ümbernimetamise kohta Eesti NSV Metsa-, Tselluloosi-, Paberi- ja Puidutööstuse Ministeeriumiks»;

13. veebruarist 1986 «Muudatuste ja täienduste tegemise kohta «Eesti NSV kriminaalkoodeksis» ja «Eesti NSV kriminaalprotsessi koodeksis»»;

27. märtsist 1986 «Muudatuste tegemise kohta mõnedes Eesti NSV seadusandlikes aktides»;

8. aprillist 1986 «Muudatuste tegemise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1980. a. 28. augusti seadluse «Kolhooside, sovhooside, tööstus-, transpordi-, ehitus- ja muude ettevõtete ning majandusorganisatsioonide osavõtu kohta kohalike autoteede ehitamisest, rekonstrueerimisest, remontimisest ja korrashoiust» paragrahvis 2»;

18. aprillist 1986 «Täienduste ja muudatuste tegemise kohta «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksis»»;

24. aprillist 1986 «Muudatuste ja täienduste tegemise kohta «Seltsimehelike kohtute põhimääruses» ja «Seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude põhimääruses»»;

29. maist 1986 «Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee reorganiseerimise kohta Eesti NSV Riiklikuks Kehakultuuri- ja Spordikomiteeks»;

10. juunist 1986 «Muudatuste ja täienduste tegemisest Eesti NSV seaduses «Eesti NSV rajoonide rahvasaadikute nõukogu kohta»»;

17. juunist 1986 «Muudatuste ja täienduste tegemise kohta mõnedes Eesti NSV seadusandlikes aktides».

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 27. juunil 1986.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

267 Eesti NSV ministrite ja riiklike komiteede esimeeste nimetamist ja vabastamist käsitlevate Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste kinnitamise kohta

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Kinnitada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused:

11. detsembrist 1985 «Eesti NSV Riikliku Agrotööstuskomitee esimehe esimese asetäitja Vello Nikolai p. Linnu nimetamise kohta Eesti NSV ministriks»;

11. detsembrist 1985 «Eesti NSV Riikliku Agrotööstuskomitee esimehe esimese asetäitja Tiit Rudolfi p. Kõuhkna nimetamise kohta Eesti NSV ministriks»;

20. detsembrist 1985 «Sm. Viktor Ivani p. Rajevski nimetamise kohta Eesti NSV teraviljasaaduste ministriks»;

24. detsembrist 1985 «Sm. Harald Aleksandri p. Männiku vabastamise kohta Eesti NSV aiandusministri kohustest»;

24. detsembrist 1985 «Sm. Ants Jüri p. Laosi vabastamise kohta Eesti NSV toiduainetööstuse ministri kohustest»;

24. detsembrist 1985 «Sm. Sergei Fjodori p. Sinani nimetamise kohta Eesti NSV metsa-, tselluloosi-, paberi- ja puidutööstuse ministriks»;

19. veebruarist 1986 «Elmar Bertholdi p. Kase vabastamise kohta Eesti NSV Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Komitee esimehe kohustest»;

13. juunist 1986 «Sm. Väino Arvo p. Rajangu nimetamise kohta Eesti NSV kõrg- ja keskerihariduse ministriks»;

13. juunist 1986 «Sm. Ilmar Jüri p. Nuudi vabastamise kohta Eesti NSV kõrg- ja keskerihariduse ministri kohustest»;

13. juunist 1986 «Sm. Ülo Voldemari p. Tambeti nimetamise kohta Eesti NSV Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Komitee esimeheks»;

13. juunist 1986 «Sm. Mati Richardi p. Margi nimetamise kohta Eesti NSV Riikliku Kehakultuuri- ja Spordikomitee esimeheks».

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 27. juunil 1986.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

268 Muudatuste kohta mõnede Eesti NSV Ülemnõukogu alatiste komisjonide koosseisus

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Vabastada rahvasaadik Ulo Voldemari p. Tambet Eesti NSV Ülemnõukogu tööstus- ja energeetikakomisjoni esimehe asetäitja kohustest seoses tema nimetamisega Eesti NSV Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Komitee esimeheks.

2. Valida rahvasaadik Toomas Karli p. Varek Eesti NSV Ülemnõukogu tööstus- ja energeetikakomisjoni esimehe asetäitjaks, vabastades ta sama komisjoni liikme kohustest.

3. Valida rahvasaadik Ants Jüri p. Laos Eesti NSV Ülemnõukogu tööstus- ja energeetikakomisjoni liikmeks.

4. Valida rahvasaadik Ulvi Antoni t. Kihõ Eesti NSV Ülemnõukogu tervishoiu- ja sotsiaalhoolduskomisjoni esimehe asetäitjaks, vabastades ta sama komisjoni liikme kohustest.

5. Valida rahvasaadik Mihha'il Fjodori p. Trofimov Eesti NSV Ülemnõukogu tervishoiu- ja sotsiaalhoolduskomisjoni liikmeks, vabastades ta sama komisjoni esimehe asetäitja kohustest seoses pensionile jäämisega tervislikel põhjustel.

6. Valida rahvasaadik Harald Aleksandri p. Männik Eesti NSV Ülemnõukogu agrotööstuskompleksi komisjoni liikmeks ning suurendada vastavalt selle komisjoni arvulist koosseisu.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 27. juunil 1986.

INDEKS 78280

Väljaandja: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.

Trükkida antud 17. 07. 1986. Trükipoognaid 2,75. Arvestuspoognaid 3,3. Tellimuse nr. 1112.

ENSV MN Asjadevalitsuse Trükikoda, Tallinn.

Raamatupalat

86-1017a

258-86

Kontrolleksemplar

2710eks.